

Amodiozko kantak

BARANDIARAN'GO JOXEMIEL

Herri-kanta edo abestien bilduma, Sara'ko etxe askotan gorde ohi zutena, 1940-1953ko garaian beintzat. Nik bir-idatzi nuana eta hemen argitarazten dedana **Gaztainalde** baserrikoa zan.

Barandiaran'go Joxemiel

EMPERATRIZARI

1

Ene sortzez eskualdun soldatu chortetik,
Gerlarat juan nintzen aita-amen aldetik,
Nigarrez maiteno bat herrian utzirik.
Etzuten uste ikhus ni berriz bizirik,
Soldadu on izan naiz, ez dut urrikirik.

2

Lehenbiziko sua hanchet Italian
Frogatu izan nuen Magenta zubian.
Lerro osuak zohazen lurrerat aldian,
Emperadorea zen han gure erdian,
Harentzat hilen ginen guziak lorian.

3

Magentaren ondotik gero Solferino,
Hain su bizirik ez da izan egundaino,
Gure emperadorea, biba zu oraino
Han ere suharrago baitzinen gu baino
Etsaiak arraz amor eman arteraino.

4

Bolboraren lanhoa altxatu zenean,
Napoleon galopan espata eskuan,
Begia erabiliz bere inguruan,
«Non da etsaia, dio, juan deya airean»,
Horra non den ihaurri etzana lurrean.

5

Erromatik entzun da oihu bat Frantzian,
Manduler batzu dire han hasi errabian.
Gure aita saindua bortchatu nahian;
Bainan indarrak urthu laster biotzian
Frantziako bandera agertu denian.

6

Erromatik Frantzian berriz sarthurikan,
Amientzen nindagon izurrite hartan.
Herioaren esteyak jastatu ditut han
Harekin hari ginen guziak borrokan,
Batzu hiltzireneko bertzeak korrokan.

7

Bere palaziotik entzunik berria,
Huna emperatriza zalhu ethorria,
Eriz eri dabila zer ikusgarria,
Iduri aingeru bat Jaunak egorria,
Zuregatik zombatek ez dugu bizia.

8

Sei urtheren buruyan jin zautan orena,
Aspaldian Jaunari galdatzen nuena,
Ene herri maitea naiz alde bat jina,
Usa begi urdina, hain fidel egona
Orai aldean zaitut espos haibat ona.

9

Haurretik maithaturik Jaunaren legia,
Bethi baliatu zait prestu izatea.
Ongi zerbitzaturik emperadorea,
Badut ohore frango, badut kurutzea,
Bide berretik habil hi ere gaztia.

GIZONAREN AKABANTZA

1

Nahi balin bagira hil eta salbatu,
Arte huntan bahar gira kombertitu,
Bekhatu egiteko kostuma kitatu,
Lehen eginez ere urrikitan sarthu;
Ez berriz lerratu, ahalaz beiratu,
Ongi kofesatu, hiltzeaz orhoitu,
Denbora yuan eta ez baita probetchu.

2

Sorthuz geroz guziek zor dugu hiltzia,
Deusik ez da gure munduko bizia,
Kita dezagun kita hemengo hauzia;
Garbiki etsamina kontzientzia
Berize munduan da gure justizia,
Azken sententzia, zer oren tristia,
Eternitateko penaren luzia.

3

Pena hetaraz geroz ez da libratzerik,
Eternitateak ez du finitzerik;
Zenbat arima ez da han kondenaturik
Sekulan libratzeko ez esperantzarik.
Hetaz ohoiturik, esemplu harturik,
Gauden lotsaturik, humiliaturik,
Nois nahi partitzeko mundu huntarik.

4

Mundu huntako penak deusik ez dirade
Bertzekoaren aldian itzalaren pare;
Urteak miliunka pasaturik ere,
Meserikordiarik han ez da batere.
Zeruko errege, oro zuri gaude,
Iguzu fagore, horttik altcha zaita,
Gure arima doloratuen jabe.

5

Jaunak egorri du zerutik galdea,
Herioa du bere mandalaria.
Hura jinez gerostik jua beharko gira
Ofentzatu baitugu gure gidaria
Zure seme dibino eta jaun haundia
Gaiten humilia demboraz balia
Eternitateaz orhoitzen baguira
Zeruko atheak idekiko dira.

6

Andre dena Maria birjina garbia,
Zure laguntzaren beharretan gia
Hura jinez gerostik jua beharko gira
Gure juijatzailiak prest izanen dira
Guk egin gaskia bai eta ongia
heien arabera pagaturen dira,
Memento lazgarriak izanen dira.

7

Jaunak zure graziak izain dira haundiak
Ez ditazke erran hekien nombriak,
zeruko iduzkia eta ilhargia
Jauna gidatzen ditu zure poteriak
Errebelatuak gu zure ardiak
Senda tzatzu gure arima eriak.
Othoi ez abandona zure umiak.

LEHEN ETA ORAI

1

Izan nauk ipharrera hego aldetik
Iguzkiko aldera mendebaletik,
Eta diat ikhusi guzien gainetik
Inoxentzia hainitz gizonen aldetik.
Abila hargatik
Duk egundainotik
Egin gabe deusik
Ederkiena bizi bertzen lanetik.

2

Munduan jarri zuan injustizia
Nagusitu zelakotz alferkeria
Zombait abilek ez dik dembora handia
Beretua zutela mundu hau guzia.
Hik laboraria
Eragin hazia
Eta bil bihia,
Abilentza zuan ogi churia.

3

Aditu diat ere baska onenak
Ez zituela zaldi nekhatzen zenak
Oilo oilasko eta oilanda gizenak
Yaten etzituela hasten zituenak.
Yanari onenak
Arno gozoenak
Gauza hoberenak
Abilek zitustela iresten denak.

4

Sortzetik hiltzeraino laboraria
Ustarripean zuan hire tokia
Eta bethi lanean higatuz bizia
Hirerik ertzukeian non pausa erhia,
Bertzena guzia
Zer injustizia
Ikaragarria,
Azinden herrunkan hintzen jarria.

5

Hogoi mende bederen hola munduan
Gizona gizonaren esklabo zuan
Abila ezarria urhesko trunuan
Bazuan bat errege guzien buruan,
Haren aginduan
Alferrak zituan
Bethi deskantzuan
Eta gu lanarekin bethi gudian.

6

Lagunak ez du errech orai sinhesten
Yenden inozentzia nolakoa zen.
Erregeren nahia bardin hala bazen
Miliunka zitian gizonak altchatzen
Harmak harrerazten
Lerroan ezartzen
Gerlarat igortzen
Eta han inozentek elgar chahutzen.

7

Zinez zorigaitzeko dembora hetan
Holako miseria zen basterretan,
Pobreak biluziak non nahi bidetan
Hotzak eta goseak hilak erdietan,
Zembat ama hetan
Haurrak besoetan
Gaichuak herrestan
Alferrak libertitzen jauregietan.

8

Ethorri zuan bada noizbeit orena
Gizona herrestatik altchatu zena
Eta porroskatik gabe zakharkena
Bere gizon dretchoak hartu zituena
Hauk gure aitena
Duk obra lehena
Eta ederrena
Gizona esklabotik egin zutena.

9

Choil ez dik ehun urthe lagun maiteak
 Gizonaren herrunkan gure jartzeak
 Lehen batzu nagusi esklabo bertzeak
 Iduri aita baten etziren umeak;
     Gerostik yendeak
     Handiak, pobreak
     Aberatz chumeak
 Lerro berean gaitik jarri legeak.

10

Ala dadin aberatz ala pobrea
 Gizona gizonaren duk haurridea
 Eta gu goratzeko bertzen aphaltzea
 Gure anaiari duk laido egitea.
     Elgar aditzea,
     Elgar maithatzea
     Eta laguntzea
 Hori duk egiasko Jainko-legea.

BISITAZ ETHORRI DA

1

Bisitaz ethorri da Parisdik barbera
 Nundik sofritzen duen mintza dadiela.
 Bere alabaren partez ama zen mintzatu
 Sabela diola zerbaitek trabatu.
 Zure alabaren gaitza senda dezakenik
 Nere botikan ez da erremediorik;
 Bederatzi ilabethe da gaitz horren adina,
 Orduan juanen zaio sabeleko mina.

KANTA BERRI BATZUEK

1

Kanta berri batzuek noha kantatzera
 Disimularik gabe garbi mintzatzera
 Suyetak ez du nahi utzi pasatzera
 Denek jakin dezaten noha kantatzera.

2

Mila zortzi ehun eta berrogoi ta hamarraz
 Orhoitzeko dembor izanen dut arraz
 Lorik ere ezi egin erdietan gabaz
 Bethi pentzamenduan hasi nuen lanaz.

3

Amodiotan nintzen presuna batekin
 Hitzemanak ere bai biok elgarrekin
 Zoazte fidatzera oraiko gaitiekin,
 Eza deklaratu daut mila eskusekin.

4

Adichkide batzuek ez nituen alde
 Bego afera hortan nor diren ez galde.

5

Nere kontrarioak badakit nor diren
 Gauzaren gibelatzen gogotik hai ziren
 Orai ez dire gaiski lehen ongui baziren
 Neska urrikitia ikhusi nahiak ziren.

6

Nechkatcha gaste harek in du etsamina
 Disimulatu nahiz bere hutz egina
 Soberatche zaiola nik dudan adina
 Zertaki hitz eman du enochent arina.

7

Lehen ere bazakien adinaren berri
 Zeren deklaratuak baikien elgarri.
 Bi mila otchin dote behar zela ekharri
 Guzietan konforme ongui ginen jarri.

8

Hogoita hamabi urthe aurthen tut bethiak
 Sahartuz hiltzekotan orainik guztiak
 Arimak yuaiten dire higual gaztiak
 Lurrez ere estaltzen ez hala ustiak.

KANTAK HARTZERA NOHA

1

Kantak hartzera noha neure buruari
 Delitu eta kausa badaukat ugari
 Bizitze penasoa gerthatu zait neri
 Probatutzen duenak eskarmenta bedi.

2

Eskondu gabetarik nintzen muthil zartu
 Gero soldatu nintzen karlistetan sarthu
 Gerostikan ez gera bizi edertu
 Gito bat bederen hobeko det hartu.

3

Neska tzar bat tentatzen lenguan nai hazi
 Aipamena egin diot berari lembizi
 Hauk muthil zar zikina ezan ta igesi
 Estimazio tcharra ez dugu ikhusi.

4

Gauza eskusatua zen ichilik uztia
 Bata bezalakoa ginaden bertzia
 Ezan nion zu ere etzaude gaztia
 Errietan asi zait neska tzar tristia.

5

Beste bat tokatu zait isketako eran
 Ari're esan diot eskonduko geran
 Haur gazte floreakia badaukala aukeran
 Azkenian ezan dit diru asko dedan.

6

Bi auntz eta asto bat badauzkat erdira
 Zaspi ardi zar ere mendian hor dira.
 Neska tzar debruak; horiek zer dira?
 Konformatu ez da ta enetzat perdita.

7

Alhardun urdindu bat badaukat ausuan
 Arire aipatu diot libre den kasuan.
 Lembizitik asi zait izketa gozuan
 Bai eta're agindu borondate osuan.

8

Gau batez jua nitzaiion alhargu zarrari,
 Odola berotuta egin diot irri
 Ostikos jo nau eta burla egin eta kurri,
 Ezan dit: ez geiago ni ganat ethorri.

9

Athiaren zulotik neguan begira
 Derrepente eman dit bertan despegida
 Hori bezen usuak guziak balira
 Gero muthil zaharrak azalduko dira.

10

Izena Kasinto dut, apalidua Durruti
Eskondu nahi nuke ta nobiua urruti
Ni artuko nauenik ez dut iñon senti
Onez geroz horrela hobeko bet bizi.

SARATARRAK SUYET EDER BAT

Suyet eder bat deklaraten dut gastiek exemplu hartzeko

1

Amodioa zein den langoz gasterik hari lotzeko.
Izar eder bat hautatu nuen arteko
Behin bihotzian sarthu zait eta ez baitzait atheratuko.

2

Amodio berria gaztien choragarria
Hamar urthe komplitu gabe emana nuen fedia
Gerostik bethi gomendatzen dut zeruko Jaingo handia,
Haren baitan emana nuyen konfidantzia guzia.

3

Amodiorik ez dutenak penak zer diren ez daki
Ni gaichoa aspaldian atakutzen nau borthizki
Ene maitia konsolatzeko ardura nahi ikussi
Zu biztan gabe mundu huntan ni ez naiteke luze bizi.

4

Ene maitia arazoin duzu ez gira luzez biziko
Behar baino zazpi urthe lehen gira tomban sarthuko.
Emeki emeki ez othe dugu lan hori autenituko
Menturaz oraino zure aita gutaz da urrikalduko.

5

Zazpi urthe pasatu ditugu bio elgarren agradoz
Gero laster tristati ginen ait-amak yakinez gero.
Amodioa gauza handia, diruz ez daiteke eros
Hori dela medio gira biak betikotz maluruz.

6

Zure aitaganik aparentziaz nik hori nuen merezi
Zeren zaitudan auzietarik espos laguntzat berechi.
Desterraturik igortzen naute zure menetik ihesi
Zureganako amodioa nahiz arraz utzarazi.

7

Despegiedarik ez dirot eman maitia zure ahalkez
Maite nauzula ez dut dudarik zure aita-amen partez.
Dudarik gabe etziren kontent gure arteko manerez
Changrin handietan bizitzeko sorthuak gira araez.

8

Ez ahak zuazi nere ustera zaspi urtheren buruan
Gure manerak biek elgarri deklaratu tugunian
Yakin zazu ez dela sartzen fedee ukhaturik zeruan.
Zutaz bertze espos-lagunik ez dut harturen munduan.

10

Fidelitate handian, Birjinitate garbian
Berthute hori beiratu dugu gure dembora guzian
Okasionetik ihes eginez ahal bezembat munduan
Eternitatean lorios, nahiz hil eta, parabisuan.

GALERETAN

1

Aspaldion hemen naiz salbaien artean
Goizetik arratzera hari naiz lanean
Haurkheri bat egin dut gaste nintzenean
Urrikoa hemen dut orai bihotzian.

2

Aita nuen gizon bat errespetatua
Herriko gradoetan aspaldi sarthua.
Ama gaichoa ere denek maithatua
Nahi nuke oraitche bietaz barkatua.

3

Nere lau haurrideak ez dituk aiphatzen
Ez ditut ez gaichoak segurki ahanstetik.
Oí nahi nuke nitaz balire orhoitzen
Bainan segur naiz hoiek naute arbuatzen.

4

Egun batez gan nintzen Sarako bestara,
Egun hartarik ez naiz agertu etchera.
Oraino heldu zaizkit nigarrak begira,
Altchatua ninduten yada kartzelara.

5

Lagunekin sobrachko edan ta goizetetik
Sentimendua gan zen nere bihotzetik.
Han hil nuen gizon bat ez deuzen gainetik
Ez dakit zer pasatu zitzaudan burutik.

6

Mundu huntan badire on tzar denetarik,
Ez naiz ustez segurik hoberenetarik
Zer litake munduan ez balitz hoberik
Bainan ez othe dut nik tzarrez tzar parerik.

7

Barkamendu deneri dautzuet galdetzen
Ene hutza neheri ez dut nik gordetzen,
Hura da barkhatua nork beitu aithortzen
Ene hutzaian zorra hemen dut pagatzen.

8

Finitu aintzinean hiru hitz deneri
Konseilu on bat ere gaste direneri
Beira bethi hurbildik zuen laguneri
Bereziki zuekin trebe direneri.

9

Libro usten banaute sekulan hemendik
Berriz ez naiz iganen Askaingo herritik
Arnoik ez da jautziko nere zintzurretik
Edanen du basoka Larrungo uretik.

10

Toki onak badire baster guzietan
Bainan hoiek ez bilha salbaien artetan
Egon guziak libro eskualdun herritan
Oí ez nukela hil nahi hemen galeretan.

KRICHTAU BEKHATOREA

1

Krichtau bekhatorea asken orenean
Changrinen bestitua dago bere ohean.
Orai sarthu behar zia zeruko lorian
Haren begira daude infernu gorian.

2

Gambara bthea du adichkidetarik
bainan harentzat ez da hetan fagorerik.
Herioa du partida Jaunak igorririk,
Haren gibelatzeko ez da podererik.

3

Negarretan yarriak han diren yendiak
Haritzen dituela bekhatoroz eriak
Hortz karrasketan dago zabalduz begiak
Ostikatu dituela ministroen egiak.

4

Dembora balimbanu konfesa nidaite
Ministro baten bila yuan zintezkete
Eta nitan etsemplu ikhus zuek ere
Bekhatuan bizitzia zer duan ondore.

5

Ene dohakhabia hauche da malhura
Adinik hoberenian yuaitia infernura.
Jainkoak salbatzeko emana mundura
Adios zeru lurak, banoa sutara.

6

Gero gombertitzeko egoiten bagira
Azken estremitateko hitzaren begira
Eskritura sailduko solas batzu dira
Ez direla segurutzen miletarik bia.

7

Azken estremitatian ez da bertze obrarik
Kontrizione perfeta ahala delarik.
Ahalak juanez geroz ez da probetchurik,
Jainkoak ez du zeruan eri ospitalerik.

LAU URTHEKO HAUR BATEN HILTZIA (Prodiguaren kantuen airea)

1

Sujet eder bat deklaritzen dut gure artian gerta dena,
Aditziak berak emaiten daut bihotzian pena
Gauz hek kompreni dezaten: lau urtheko haur batena
Giza hortan martyr hiltzeko non zuen hogena.

2

Haur haren aita izan da gaitz batez atakatua,
Konsurtatu ere izan du bere doktor mirikuia,
Yende urinez fretatzeko eman dako koseiluia,
Bertzela ez dela izanen gaitz hortarik sendatuia.

3

Bere gaitz hartarik nahiz sendatu pentzaketa da paratu
Gisa hortako erremedioa non behar duten bilhatu.
Etchera denian andriari laster dio preposatu,
Haurraren hiltzia nahi duenez harekin deliberatu.

4

Adi zazue orai guziek andriaren arrapostua;
Bere jaunaren galdegintzaz nola zen afruntua:
Yende urinez fretatzeko eman badauk konseiluia,
Haurra hilik ere nahi diat izan hadin sendatuia.

5

Nahiz adinez gazte zen haurra, kompreniturik afera
Presatuki laster egin du aitautchiren etchera
Etchian zer aditu duen yaun hari dklaratzera
Aita-amak ekharriak zirela gau harta haren hiltzera.

6

Aitautchik ez du sinhetzi bere fede fermuan
Krima hori einen duenik ez ahal duk munduan
Yan eta edan zak haurra, othoi, habil deskantzuan,
Gisa hortako pentzamendurik harture gabe buruan.

7

Haur gaichuak malura izan du etchian arribatzeko:
Andriak senharra manatzen du lephotik ithotzeko.
Kurairik aski etzuen biktima hari lotzeko;
Ama burregoa aski izan da bera lanaren egiteko.

8

Haur gaichoa hil zutenian gerrenian ezarri
Ama zu egiten hari zen eta aita itzultzen jarri
Mundu guziak ikhus dezan ez deia pena egingarri
Zombat sofriarazi dioten aingeru gaicho hari.

9

Haur gaichoa han hari zuten gerrenian erretzen
Nehork ikhuste zituztela ez batzekien pentzaten;
Aingeruek abertiturik aitautchi arribatu zen,
Sarthu orduko abiatu haurra non zuten galdetzen.

10

Aita tristerik zagon bainan ama kuraie handian
Errepostua emaiten dio lo zagola ohean.
Zerbeit iduriturik bilha abiatu zen orduan
Haurraerrerik kausitu zuen gerrenian ohe aspian.

11

Burhaso krudel batzueendako hira zuten flakezia
Aithortzera obligatuak beren krima handia.
Behar bezala abisatu zen herriko justizia,
Lephoak mosteko izan dute azkeneko sententzia.

12

Yende onak emazue phondu huni guardia
Zeren eta gerthatzen baita biotz erdiragarria.
Nork behar du hola tratatu bakhotchak ber umia,
Haur bakharra izan eta hura gerrenian erria.

13

Nongo burhasoak behar du izan hura zen bezain traidore
Edo bertzela bihotzian ez du Jainko beldurrik batere,
Haur hiltzen hari direnak burregoak deitzen dirade,
Nork, beria esik, nork nahi luke ikhusi bertzena ere.

14

Adamen seme-alabak gira mundu huntako guziak
Amodio perfet batez elkharri barkha gaizkiak.
Hori bera manatzen du Jainkoaren justiziak
Egundaino gauza onikan ez du egin maleziak.

15

Etsaiak indar emaiten du gaizkiaren egiteko
Baina bothererik ez du haren erreparatzeko.
Jaunak permetitu hori guri etsemplu emaiteko
Makhur gabiltzan guziok gure baithan sartzeko.

16

Hamaseigarren pertzu huntan guzieren despegida
Amisgunde hobiagorik ez daiteke desira
Paper horiek galdu gabe ongi altchatzen badira
Gure mendeko etsempluztat berak askiko dira.

MOBIL DESERTURRAK

- 1
Espainiatik Frantziarat letraz milaka goraintzi
Horko adichkide zaharrak etzaizkit orainon ahantzi,
Michel Renauk partikularki ohore hau dau merechi
Eskualdunen aitatako behar dugu berechi.
- 2
Amodio handia duzu eskualdu muthil gaztentzat
Guk ere beraz hala dugu, aita maitia, zuretzat.
Besta bat in behar omen duzue mobileko lagunentzat
Hezur guziak igorkitzue desertur putrunentzat.
- 3
Zure ezagutza izan du Michel gaztelu berrian
Chimpletasunik handienian han zinen gure erdian,
Gizon humilak maitatzen dire mundu huntan berian,
Ez dut dudarik saristatua izanen zira bertzian.
- 4
Zu bezalako gizon finak izan balira Frantzian
Bitoria irabazirik ginauzkaian alegrantzian.
Bainan nor fida zaiteken faltzo batzuen artean,
Guzian saldu zaituzte diru puchka batian.
- 5
Gizon izpiritu handia dena kuraiez bethia
Zure aintzinian kanta nitzakke banu libertatia.
Krima handirik egi gabe kitatu dut Frantzia
Nombeit gauza gaichtoa behar da desobedientzia.
- 6
Orai duela bi urthe Baionan nintzen soldadu,
Eskolaren arabera banuen frango gradu.
Egin dudan hutz handian urrikitan bainago
Zuen bestaren berri aditziak zartzen zait barnago.
- 7
Kargu handia izan nuen Mobiletako kaporal
Emendatzeko esperantzaz belduz ez banintz kaskoa gal.
Ni aita-amen seme bakharra bertzerik ez iten ahal,
Hori da ene kasua eta ez naiteke eskusa ahal.

URTHUBIAKO ALABA

- 1
Dama gazte charmant bat heldu zait bichtara
Iduritzen baitzeraut zeruko izarra.
Ama batek hazteko hori zerbait bada
Gure salbaitzaileak kontserba dezala **(bis)**.
- 2
Gau on gizon gastia kompaniarekin
Gostu duzuna egoitia memen bat gurekin,
Badakizu mintzatzen errespeturekin
Jainkoak har zaitzala hil ondoan berekin.
- 3
Ene maite pollita nun othe den bizi
Zuk bazinakikeia haren zerbeit berri
Aspaldi ikhustera juan beharra bethi,
Errozu ene partez milaka goraintzi.
- 4
Etzinukeia hobe zuhaurrek yuaitia
Hola igorri gabe komissionia.
Samurturen othe den etzaitela fida
Zato enekin eta biak yuanen gira.

- 5
Jin ere banindaite zurekin gogotik
Ez banu bihotzian deus errangurarik
Gambiatuia dela norbeitek erranik
Hortakoz ez naiz juaiten deus ez dut bertzerik.
- 6
Zato enekin eta errozu berari
Leheneko hitzetan dagoenetz bethi,
Disimulatzen badu utzazu labuzki,
Ni hemen izanen naiz zure serbitzari.
- 7
Ene maite pollita nolache zirare,
Askenian ikhustera jiten naiz ni ere;
Ni pobria naizela mintzatu zirade,
Gure alegrantziak bethikotz yuan dire.
- 8
Etzireia orhoitzen oi gizon gaztia
Duela zaspi urthe ez dut ahantzia
Etzinuela aski goguan izaitia
Ez baitzinuen ekhartzen hitzeman dothia.
- 9
Duela zaspi urthe etche huntan behin
Etzireia orhoitzen zer ginuen egin
Ezkonduko zinela segurki enekin,
Hitz eman zinerautan juramentuarekin.
- 10
Ene hitz emaitiak etzuen balio:
Gogoetak egin ditut ait-amekin geio,
Dotherik ez duzula baitiote orok
Hortako ez dut gogua lehen bezain bero.
- 11
Emaste-gai bat badut egina berria
Hogoi mila pistola beretzat dothia;
Bertze bat atchemazu ni baino hobia,
Ni nereaz kontent naiz adios maitia.
- 12
Zaspi urtheren buruan despegida hori
Aise egiten duzu orain nitaz irri;
Arrallerian zerbait nik errana gatik
Ez nautzun galdeturen sekulan dotherik.
- 13
Zuhurren falta dela konsidera zazu
Aspaldian baitzira zu nitaz trufatu,
Dolu zaitzu bainan ez duzu probetchu,
Adios beraz maitia fortuna egizu.
- 14
Eni emanarazi hitz eta fedia
Hortan kolpatzen duzu Jaunaren legia
Arrasta badugu erdiragarria
Fede ukhatuarentzat infernu gorria.
- 15
Beraz horra non duzun orai despediga
Kontzienzia garbi adios maitia,
Zurea ala enia othe den egia
Lekuko izanen da zeruko erregia.
- 16
Belhaunikatzen nuzu zure aintzinean
Ene falta guziez pena bihotzian
Ez nezazula kita orai ez bizian
Biok biziko gira gostura munduian.

17

Chuti zaite maitea, indazut eskuia
Bihotza erdiratzen zu hola ikhustia.
Etzañtut kitaturen orai ez bizian
Biok biziko gira gostura munduian.

18

Urthubiako alaba begira zaudena,
Zuk emaiten dautazu bihotzian pena:
Zu zaitut bigarrena hau nuen lehena
Hau hiltzen zaitanian jinen naiz zugana.

19

Ez othe naiz bada ni hura bainon hobe
Nahiz gorphutzez eta ontasunez ere,
Nik baditut neriak sei mila untz urhe,
Hoi en erdiak zure serbitzuko dire.

20

Zuk sei mila untz urhe nik bertze hainbertze,
Gu biak elgarrekin ongi jin gintazke;
Bainan fedia diruz ezin eros daite,
Hura huni eman nuen orai zazpi urthe.

21

Ene maitearekin gostura naiz hemen
Othoitz egin dezagun orok salba giten,
Hil eta zeruetan sar gaitezen chuchen
Ene esposarekin sekulakotz AMEN.

KANTAZERA NIHUAZU

1

Kantazera nihuazu alegera gabe
Berain probetchurik ez tristaturikan ere,
Nehondik deus ebazti gizonik hil gabe
Sekulako galerak enetako dire.

2

Mila zortzi ehun eta ogoita bigarrena
Ni Hazparrenen preso hartu nindutena,
Lumaieneko premu orok dakitena
Galeretan higatu beharko naizena.

3

Kantu hauk eman ditut Paueko hirian
Burdinaz kargaturik oi presondegian
Bai eta kopiatu dembora berian
Orok kanta ditzaten oi gure herrian.

4

Kantu hauk eman ditut ez changrinatzeko
Ene ahide adichkidien kuraieztatzeko
Eta partikulazki, aita, zuretako
Kantu hauk aditzian nitaz orhoitzeko.

5

Aita aintzinian eta alaba ondoko
Osaba buyes hori diru hornitzeko
Ez ordian enetako bi sei liberako
Galeretan bederen leher egiteko.

6

Obligazione diotet aitari eta arreberi
Eta giza beria osaba jaunari.
Hek adrezatu dira herriko merari
Bai eta eginarazi dirutan zer nahi.

7

Ene husia propi kadet borda churi
Hobe nitek behatu izan banu hiri
Hargatik badiagu osaba propirik
Ez baititek egiten ohoriaz kasurik.

8

Elizan sartzen dire modestiarekin
Iduri han tuztela sainduak berekin
Denak liburu eta denak sino mino
Debruak present onik behar dik oraino.

EZ DA ARROPATIK AGERI GIZONA

1

Charmegarria zira eder eta fresko
Zurekin ametsetan egona naiz atzo
Orduko atsegina senditurik gocho
Irtazarita egin dut pentzaketa asko.

2

Jauna, zer mintzo zira giza hortan niri.
Holakorik ez erran hau ignoranteri
Enekin egoitia etzaitzu komeni
Behatzen badiozu zure arropari.

3

Ez da arropatikan ageri gizona
Bihotzian behar du borondate ona,
Zurekin bizitzeko nik banu fortuna,
Deskantzu pasa niro gau eta eguna.

4

Plazer eginen duzu ichiltzen bazira
Haur ignorantak hola trompatzen baitira
Ez da enetzat ona holako segida
Bertzalde zure baithan ez naiteke fida.

5

Fidatzen ahal zira ene erranetan
Tromperiarik ez da yende galantetan,
Deusik gerhatzen balitz sekulan zu baithan
Biak bizi gintazke lur arrotz batetan.

6

Ongi hartzen dut hori zureganik, jauna,
Bihotz tendre batekin heldu naiz zugana,
Baldin gerhatzen bazait neri zerbait pena
Nitaz eginen duzu bethi zuzen dena.

7

Hortakoz bizi zaite deskantzuarekin
Ongi izanen zira bethikoz enekin,
Zure aferak egin sekeretuarekin
Gure berririk ez du nehork behar yakin.

8

Amak erran daut zerbeit nombeitik yakinik
Esperantzian naizela, jauna, zuregandik,
Gerostik hemen nago begiak ilhunik
Sabelaren barnean echurrak eginik.

9

Adios beraz orai ene arrarao
Hori dela medio herritik banoa
Pihotza triste eta trakazan gogua
Bethi yarraikitzen zat zure amodioa.

10

Etzaitela herritik nigabe abia
Segituko naizela izan zaite fida
Aintzinetik har azu juaiteko segida
Zuk nahi duzunean partituko gira.

11

Huntan kitatzen zaitut maitia bethiko
Sekulan ez baitzaitut berritz ikhusiko
Ehortzen den fruitua dautazu hasiko
Egun batez bainaiz hortaz orhoituko.

12

Aditu nuenian despegida hori
Flakeziak harturik ninduzun erori
Orduan eman nion aithorra amari
Labuzki bainan harek etchetik egorri.

ITSUA ETA SASTREA

1

Eskualdun bat zen itsu eta bertzulari
Athez athe zabilan ilhobagidari
Soineko eta diru yanhari edari
Nazaiki biltzen zuten bertzu eman sari.

2

Zuhur giza baitzuten sos guti chautzen
Piko baten azpian eltzea zeukaten
Hiru ehun libera harat bildu zuten
Bainan gaichtagin baten ebatzi zioten.

3

Bere gorde-lekutik galdurik eltzea
Bat zagon hatzberenka nigarrez bertzea.
Ilhobak erran zion: osaba maitea,
Horra zer den kampoan gauzen gordetzea.

4

Azkeno aldian hemen ginelarik
Ikhusi gaituztela ez diat dudarik.
Bai, sastre heldu pegarra betherik
Behatu zuen guri, bainan urrundik.

5

Ilhoba, gida nezak sastrearengana
Adi dezan bertzu bat itsuak emana
Gure eltzea badu harek erremana
Bazakiat nik hura zer gizaz engana.

6

Ilhobak ezan zion aþhal beharrira
Sastrearen etchera orai heltzen gira
Irri paltzuan dago laihotik begira
Ez erran hitz gaichtorik zuhurra bazira.

7

Ilhoba gida nezak arthoski bidean
Zerbeit daiat utziko azken egunean.
Ehun louis baitiat piko baten pean
Bertze ehun emanen egun han berean.

8

Sastreak bere baithan: itzuak etzakik
Hartuak ditudala horren sosak handik
Eitze hau diruekin berri han emanik
Bertze hiru ehunak bilduko tiat nik.

9

Sastrearen agintza balios izan zen
Biharamun goizeko eltzea han zuten
Ilhobak erran zion hemen dugu hemen
Oi zein ongi sastrea enganatua den

10

Ene moltzan behar dut dirua ezarri
Lurpean hola hola utzak eltze hori
Eta emok barnean bortz edo sei harri
Sastreak aski pisu altcha dezan sarri.

11

Itzuak sastreari errak to egia
Atzo bezala dukan orrai arpegia
Ala tristerik dagon doluan jarria
Dirua erain eta bildurik harria.

12

Itzu harpagon sikitz laido emalea
Habil eta ez kolpa ene ohorea
Dirudun bahaitz ere eta ni gabea
Baduk aski zorigaitz hire ilhunbea.

13

Ni itzu ilhunbean hi sastre erromes
Dezagun lagun elgar biek ditugunez
Nik egiten haut yabe ene ontazunez
Okhertu nahi banauk hire begi batez.

GUARDEN BIZIA

1

Mes chers amis commençons bertzuen kantatzen
Nous sommes bien ici orai alegeratzen
D'etres toujours ainsi nuke desiratzen
Le bon vin toutes nos peines tu ahantzarasten

2

Je dois vous annoncer a ene lagunak
O'entierement sont passés guarden egun onak
Nous devons passer sur pied gaua eta egunak
Ah! nous pouvons bien vendre ohe ditugunak.

3

Le service des gardes arraz da borthiztu
A tous pas presque nos chefs ondolik ditugu
Quelque temps qu'il fasse dehors egon behar dugu
Trois fautes pour nous casser aski baititugu.

4

Mes camarades encore guardia egizu
De frequenter l'auberge dute debekhatu
Comment sans boire du vin egon behar dugu
Nos malheureuses gorges behar dute idortu.

5

Ces messieurs croient sans doute bethi han gaudela
Pour y rester longtemps diru badugula
Si l'on croit nos ressources hadiak direla
Eh! bien n'en doutons plus trompatu direla.

6

Il en est parmi nous pourtant zombeit ongi denik
Quelque bons verres de vins edaten dutenik
Ils ont cet avantage Jainkoak emanik
Quant autres nous restons zintzurra idorrik.

7

*Il est donc inutile guri erraitia
Dans la maison de Bauchut sekulan ez sartzia
Nous avons trop de peine ezin bizitzia
Plutot que d'être ainsi hobe da hiltzia.*

8

*La divine providence nahi du araberez
Que le douanier soit kargaturik haurrez
Bientot il nous faudra aller Algerira auzez
Pour voir dans ce pays là deus ahal dugunez.*

9

*Pour rester jour et nuit oi manera huntan
Pendant vingt cinq ans oraiko mendetan
Il faut ce temps pour être admis erretretan
A qui pourra y parvenir oraiko guardetan.*

BI DAMA GAZTE

1

Mila zortzitan hiru hogoit hamabigarren urthian
Libertzio bat para behar det gazte guzien artian,
Dantzan dabilta erromerian ermita chiki batian
Dama gazte bi ikhusi ditut ezin pasarik athian.

2

Elizan sarthu ziradenian parras nindagon atzetik
Makho on bana eska zioten lendabiziko hitzatic,
Salbadoreak beira gaitzala neska hoién gaitzetik.

3

Salbadoriak bizitatuta eska zioten chorua
Beren buruak errespetatuz haudi- maundien moduan
Heyan ikhusi zuten edo ez orai ez daukat goguan
Zikhin mantcharik etzen aurkhitzen heyen beharri ondonan.

4

Bidian egin nituen topo ezan niten adio
Hitzikan erresponditi e gabe juañ zaikit cherio.
Batibeinik-bein sedazko zinta nondiknai badario
Arropa horiez khenduez geroz ez kuarto bat balio.

5

Zapatatchuak charrolaztuak sedazko soinak gorriak
Asaitasunak galdu ez detzan kortzeatuak gerriak
Ez naiz gezurrak esaiten hari alberian pasia
Dama horrien maneradiék zozotzeraino hasia.

6

Dimantazko beharrikuak begian aiñ kharriak
Buruan berritz pañuelitak frantzes moduan kharriak
Neretateko ezango dute pikaro begi-luzia
Pobrearentzat ez da komeni aberatzen klasia.

ENE MAITE POLLITA

1

Ene maite polita ez nauzu maithatzen
Bihotz erdiragarri zer duzu pentzatzén
Hambat dembora huntan nauzu abutzatzén
Zertak o hari zare ni hola flatatzén .

2

Primaderaren koro oi liliz eguna
Goizeko choriaren oi kantu arina
Ez duzu estitzen ene biholtz-mina
Zeren baitut sobera amodio fina.

3

Maiz erraten dautazu zuk maite nauzula
Eta jendek erasten bertzerikan dela
Muthil gazte propitan mudakor zarela
Gizonen abusatzen zuk laket duzula.

4

Sihesten badituzu jendien erranak
Eta guti pretzatzén nere solas onak
Deus ez dira izanen zure ontasunak
Segur sinetziren nau ni maite nauenak.

5

Lilitan pollitena alhorri churia
Lilla goan ondoan zoin behi gorria
Bihi barnean dauka oi hezur gogorra
Barnez gor kampoñ eder da bihotz elkorra.

6

Zelhaiak biluz triste dirade neguan
Hegastinek ez dute kantatzen orduan
Ez da amodiorik zure bihotzean
Kita nezezu beraz nahi duzunean.

7

Etzitzela urrunt hola samurturik
Gau egunak naukazu nigarrez urturrik
Nik ez dakit zer erran zaren maithaturik
Ez baitezaket izan nik zutaz bertzerik.

8

Nahi eta beldur naiz, beldur eta nahi
Gizon gaztia baita oi enganagarri
Ez naite behin ere jar deskantsuari
Zure beldur zu maite ni naiz urrikari.

JUDU HERRATUARENK

1

Jesus heldu zelarik Galbariora
Gurutzeaz bizkarra ongi kargatua
Galdegín izan zauten humiliatua
Eian utzi ren nuen borthan pausatua.

2

Nik izatu nuen hain bihotz krudela
Ezetz erran bainion, ezetz berehala
Aparta hadi hortik gaichto kriminela
Hi baithan pausatzia afruntu dudala.

3

Ez da munduan gizonik ez alimalerik
Judu herratua bezain malurus dagonik
Ez nuke uste deus baden ere gai denik
Haren sorthe tristiari kompara daitenik.

4

Pasatzen nintzelarik hiri batetarik
Bi buyes zikaskidan jarraiki'ondotik
Ziotela etzutela ikhusi gizonik
Oi ni bezein luzeko bizarra duenik.

5

Sar zaite ostatura gurekin, gizona,
Izanen duzu edatera arno gorri ona
Zurekin pasa ginizaské gau eta eguna
Bai eta ere kompli desira duzuna.

6

Sar ere banaiteke ostatuan zuekin
Edan ere badezaket zuen arno onetk
Jarriko ez naiz bainan egonen naiz chutik
Tormentek hartzen naute oi jarriz gerostik.

7

Erranen duzu gizona kurioz girela
Zure adinaren berri yakin nahi dugula
Ehun urthe badituzula iduritzen zaikula
Edo zure bizarra trompakor da bertzela.

8

Ene hezurak dire arraz gogortuak
Eta demborak orainon ez akhabatuak
Hemetzortzi ehun urthe baitut pasatuak
Hortaz izan zaitezte oi seguratuak.

9

Izatu naiz herrietan bai hiri orotan
Gertha ahal daitezken gerla guzietan
Etsempluak aise tut hartu nik heietan
Herioak ez duela indarrrik ni baithan.

10

Mundua pasatu dut bortzgarren aldian
Hiltzen ere badire zoin bere aldian
Eta ni ezin hilez ibilki munduan
Azken jujamenduan zeruko lorian.

SARAKO ERRIENTA

1

Monsieur Mendiburu Sarako errienta
Montebideora doha utzirik erranta.
Guziek maite zuten gizon delienta
Gibelerat tournatzeko zerbeit egi eta.

2

Nik ere seme gazte bat harekin dut igortzen
Aita-amen aldian sobratua ez baizen
Gazterik ikhasia burhasoen laguntzen
Oraino esperantza dut ez bada mudatzen.

3

Frantses emperadore señor Bonabarte
Espainian zuretzat fama tcharra dute
Ochala jua bazine hemendik aparte
Hunat urhartz bezembat hara mila urthe.

BETROIN ZAHARRA

1

Mila zortze ehun eta hiru hogoita bian
Predikatzer a noha Euskal-herrian.
Betroin bat hartu nuen Ernanin ferian
Galantzia egingi nuela agian
Trichtura begian bethi aulerian
Ez bazen premian ene familian
Chenpelarrek badaki Erreterian.

2

Ortzegun guan denian hamabortz Ernanin
Betroinaren tratua ginuen egin
Ignazio saltzale erostuna Fermin
Hemeretzi eskutu ginion eragin
Sabelean du min inork ase ezin
Artuari musin ez du nahi zin
Atzetik behar ditu zaspí medezin

3

Orainik gaztia da hogoita sei urthe
Ernari omen ditu bortz ilhabethe
Nik ez diot agertu ala ezan dute
Gezurra balimbada enganatu naute
Haragia aparte hezurretan dorphe
Zainak dauska fuerte zoinak nahi du merke
Zikiro batean truk eman nezake.

4

Informe tcharrak dira horrentzat hauzotik
Espalda atheria urrun besotik,
Estul eta anzia uskuilo-zulotik
Desterraturen nuke hoi nere botutik
Amarra lephotik grillua zephotik
Makillaz ondolik jotzen det gogotik
Acholarikan ez dut nik harengatik.

5

Begi bat itsua du adar biak motzak
Krisellua iduri horren kokotzak
Ikaratzen gaitu eztul horren bozak
Burlaka hari zaizko elizatik hontzak
Sano dauzka hortzak haginak zorrotzak
Tristura bihotzak dantzan dabil hortzak
Ez dio onik egin leku arrotzak.

6

Kara iguala dauka aurrian ta atzian
Basurdia iduri chutik jartzian
Konsuelo bat badet ene bihotzian
Bizirik espakatzen bada hilbeltzian
Hori humatzian esnia etchian
Gasna abatxian gazura aratzian
Belharrak gizenduko dik maiatzean.

7

Borroka hari delayk guan zaizko adarrak
Ezin sukaturik bere indarrak
Lurrera botatzen du uliaren kargak
Zer talendua daukan nere betroi zarrak
Jendiaren parrak ez dirade tcharrak
Janari helbarrak juntura igarrak
Burruntzia iduri haren bizkarrak.

8

Ene betroinak ez du gaurko logalia
Egun oroz nahi ezik ogalia
Alere ezin jazan lephoko khuallia
Burua makhurtuta zerbaiten galdia
Haren saldaria ez da debaldia
Gauza onen zalia bichkotcha jalia
Malezia asko daukan arrantzalia.

9

Burua jarri zaio lurrera begira
Beharriak zintzili ai zer segida
Albaintero guziak ikharatzen dira
Zeinek sendatuko du holako eria;
Bahatzen asi da irutarik bida
Hau ene perdita nork nai du erdira
Bainan ez dut eman nai Eskual-herria.

10

Urthiak galanduta haginak azaldu
Daukanak hobe zuen hartu ez balu
Etchetikan kampa ez dirot biraldu
Yoka hazten naiz bainan laster urrikaldu
Haragia galdu larrua ona du
Hezurak horra du frantsesak nai balu
Labain gizonetarat hobe det saldu.

11

Huna pertzu berriak Chempellarrek para
Askok jakin dezaten nere uskara
Ustez hala badut betroinaren kara
Ukuiluan eztulka pasatzen du gaba
Oi gure izarra sano du higarra
Guziak tripara holakoa zara
Desterratu nezazu gezurrik bada.

GITARRA JOILEA

1

Gitarra tchartcho bat det nik nere laguna
Horrela ibiltzen da artist eskualduna
Egun batian pobre bestietan jauna
Kantatzen pasatzen det nik bethi eguna.

2

Naiz dela Italia orobat Frantzia
Bietan bilhatu det mila malezia
Kurritzen badet ere nik mundu guzia
Bethi maithaturen det eskualdun herria.

3

Jaunak emaiten badet neri osasuna
Orainik izango det andragai bat ona
Nahi badet frantsesa interesa duna
Bainan nik naiago det hutzik eskualduna.

4

Adios Eskualherria, ez bainan bethiko
Bortz sei urthe hunatan ez det ikhusiko
Jaunari galdatzen diot grazia emaiteko
Oi lur maite hunetan bizia uzteko.

MANDOZAINA

1

Mando bat badaukat nik adinekua
Hortzetan iduri du sei urthetakua
Tatcha guziak ez ditu, luze du lephoa
Biskar hezurra zorrotz damurik da flakoa.

2

Haren janharria da lastoa eta ahotza
Idor egiten du establian korotza
Ardura flakatzen zaio goizetan bihotza
Ez dauka ikhusirik heldu dan maizatza.

3

Pausua labur eta krapestua luze
Yendek opinioneak laste iten tuzte
Pauso bat aintzin eta bertzia gibela
Ardura herrestan du zangoetan zingila.

4

Allegatzen balimbanaiz Olaingo ferian
Dirutza eder bat baduket handik adian
Erostun guti baita halakuendako
On izanen ahal dut erramunendako.

5

Hogoi eta lau urthe baitu mundu huntan
Adinaz orhoituta ihartzen da goguetan
Gaztu guti eiten du zangoko ferretan
Begira jan ez dezaten zakunrrek errekan.

MEDITATIONS D'UN PRETRE DE CIBOURE; NE A CAMUSARRAY; KOMPOSEES DANS DERNIERS PERIODES D'UNE MALADIE DE POITRINE QUI L'ENLEVA A LA FLEUR DE SON AGE

1

Menditik nola doha ura itsasora
Hala ni baniazu lasterka thombara
Akabo da akabo dembora enezat
Banoa sekulakotz hilherrietara.

2

Bildotzari otsoa nola zaio lotzen
Arranuak usoa nola baitu hartzen
Hala nau herriok krudelki zezitzen
Oi ene heiahora ez duk ez ukitzen.

3

Aspaldion fuinetan nakarken sarthua
Hilherrirat neraman mim pozoatua
Doloresko ohean orai itzatua
Sentitzen zainetan odola hoztua.

4

Segoa nola baitu su gorriak urtzen
Hala du ene bizia gaitzak iraungitzen
Ez dut ez gehiago sentitzen bizirik
Hil baino lehenago hila naiz jadanik.

5

Trunko baten pareko ohean etzana
Ene gorphutza dago gaitzak urran jana
Ezin ditaske mugi ene menbro hotzak
Mihia dut lodi ta begiak zorrotzak.

6

Yadanik ezin adi mintzo zaikidanak
Erdiak ezin ikhus nere maiterenak
Helaz! hil aintzineko izerdi hormatuak
Dauzkit behin bethikotz gogortu membroak.

7

Orduan aphezari oihu deadarrak
Hiltzen naizela hari har detzan lasterrak
Ama zaio eman nigar marraskari
Helaz etsimenean nigarra sokhori.

8

Eriaren othaitza duela egiten
Deraut azken laguntza aphezak emaiten
Arima girichtino Jainkoaren haurra
Hoa partí adi dio Abrahamen soinera.

9

Dolamenekin gero zeruko sainduak
Neretzat bitarteko dire galdetuak
Jendeak belhauniko nere inguruetan
Halabiz erraiteko nere fagoretan.

10

Poltzua zait baratzen tipitzen bihotza
Ai ezin dirot nik har ezin dirot hatza
Har tzazu har, Jainkoa, har ene arima
Banoa ha! banoa adio ene ama.

11

Ene arima gan da bertze mundura gan
Dohatzua hil bada Jainkoaren bakean
Lurrean da gelditu ene gorphutz hotza
Haragi erdi usteldu higatu afrusa.

12

Bertzek dautek zerratzen aho gogortua
Bertzek erhie zezten begi ubeldua
Mihize zahar baten barnean gordea
Naute kachan emaiten oi ene zorzea.

13

Oihu soinu ez eskilak mezutzen du jadan
Gizon bat herioak duela ereman
Jainko jaunak diola miseriakordia
Diote berehala eta horra guzia.

IDUZKIA

1

Egunaz iduzki eta gauaz argizari
Heiek argitzen dute mundu guziari
Gaitzikan baduzula neri etzait iduri
Itchuran ez baituz faltarik ageri.

2

Arropak tristiak zuhaur alegera
Niri pena emaiteko jin zira mundura
Halere nahi zintuzket ikhusi ardura
Izanen badut ere bethiko malura.

3

Uso herratua da bethi dolugarri
Laguna galduz norat juan ez daki
Ene maitia da hartara erori,
Mundu huntan ez baitut bat kontsolagarri.

4

Zangoak banitu nik egalen pareko
Desir dudanian zuerganat jiteko
Kayola bat egin niro ilhutzen deneko
Gut baizik jakin gabe biak egoiteko.

GALERIANOAK EMANAK

1

Asko burhasori nahi dut adiarazi
Beren umiak nola behar tuzten hazi
Kondizione tcharrak ahalaz utzarazi
Jainkoaren legia prunts harrarazi
Nahi dutena egitera behin ere ez utzi.

2

Etsemplu onak eman haurrei gaztetan
Dotrina irakhutsi goiz eta arrazetan
Gaztigu sobra batetan behar den modutan
Asko galtzen bai gare burhasoen faltan.

3

Ni sorthu bide nintzen segur oren haichtoan
Ochala hil izan banitz bathaioko egunean
Alferik gauza onik ez hain gutchi lanean
Bethi presondeian edo gartzela barnean
Ez dakit zer behar den nitaz azkenean.

4

Kalabozo batian pertzu haukien emaiten
Goseak hil urrana hotzak akhabatzen
Ez naiz imbusterian ni hola mintzaten
Frogatu baino aiseago dira kondatzen
Arima defuntuek naute emparatzen.

KANTA BERRIAK

1

Zerbeiten obligatuz ditut deklaraten
Amodioak zer penak berekin dakarzen
Munduan deusik ez dut huni komparatzen
Ene bihotz tristiak zer duen sofritzen.

2

Hainitz sofritzen dut nik oi ene maitia
Changrinetan deramat munduko bizia
Baldin holakoa bada eternitatea
Hobeko zen enetzat sekulan ez sortzia.

3

Pleni naiz bihotzetik hainitz urthe
Gabaz eta egunaz erreberietan
Erremediorik ez eritasun huntan
Mundutik partitzen naiz pena changrinetan.

4

Guaiten naizenian ere maitia mundutik
Etzare atherako ene bihotzetik
Hilen naizela laster nik ez dut dudarik
Bihotza galtzen hai sait zure changrinetik.

5

Hainitz da lanyerosa bihotzeko mina
Eta partikulazki amodioak egina
Gorputza ja galdua dut, lanyerian arima
Urrikal zaite nitaz zu Ama Birjina.

6

Kantu hauk eman ditut ene buruari
Zeren bihotzian baitut hainitz sofrikari
Adios sekulakotz ene maitiari
Gorphutza lurrerat eta arima Jainkoari.

GATUA

1

Harotz abil bat plazan bada bardoztarra
Ihizin ibiltzeko zakur bat beharra
Nahiz ez den oraino adinez zaharra
Herbi baten hiltzeko da partikularra.

2

Abisatu izan dute jaun ihiztaria
Harekin jan nahi dutela herbia
Ase ditu eginik saltsa bat handia
Hauzotik ebatsirik gathu bat eria.

3

Gathu hura bethia zen gaichua negalez
Etchian zagoena eria izanez
Guardia muntatu dute hiru gau-egunez
Lanak eman deraizkote ezin atchemanetz.

4

Lekhu famatua da chikiten karrika
Ihiztariak ere han dute fabrika
Gathua han zabilan noizian behinka
Azkenian hil dute makhil ukhaldika.

5
Hil eta ezarri dute dilindan krakotik
Odola zariola beharri zilhotik
Eta gero larrutu bortha zerraturik
Nehon ez da holako gathu burregorik.

6
Mundu huntan ez da bertze halakorik
Bere abilezian ez du urguilurik,
Errespetatua da printzipaletarik
Frantzes, italiano, españoletarik.

7
Larrututa gathua hausitu du mehe
Eria aise baita haragirik gabe
Amak egin baititu tripa onaren jabe
Dena jan izan dute batere utzi gabe.

8
Eltze tchar batian dute urian egosi
Gero lebrochta giza amak saltsarrazi
Onkhailua balier oi ekharrazi
Urín kerratu batzu dituzte ikhusi.

9
Janari lothu dire oro harrapaka
Ihiztaria bera azieta betheka
Beldurrez fini zadin laguner behaka
Gathu tzar zikina jan dute ikhuska.

10
Bat espagnola eta bertzea italia
Hirugarren azietan jan du buruia
Erranez kurrituia zuela mundia
Nahon hausitu gabe halako gustuia.

11
Eri zela bazuen hiru ilhabethe
Halere jaun horier ez du egi kalte
Sobera pagaturik erregura dute
Gauza ona eta merke ezin baititake.

12
Laguneri saldu du gathua herbitza
Halere badabila berdin gizo gisa
Seinale bat beiratu geroko beretzat
Neguan berotzeko larrua chanotzat.

JAKHINTZUNEN ARABERA

1
Jakhintzunen arabera nork berak du berea
Mundura agertu denian ekharria sortea
Jainkoak egin bezala nik maite dut nerea
Nahiz ez den jenden uztez zorionez bethea.

2
Zaharren erran ederrez nola bainaiz orhoitzen
Trebes heldu diren aguzak nik zuzen ditut hartzen
Aitak zarotan ikhasi gizon zuhurra baitzen
Irriz hartuz zorigaitza zorion bilhakutzen.

3
Dembora heldu den giza hartuz behar denean
Aste guzia daramat bihotz onez lanean
Argatik ilhuneraino bethi leku berean
Bikhe trukez ezen eta martiluen artean.

4
Jarri banindu zorteak erregeren tronuan
Errege zen gerthatuko nere tresnak eskuan
Galduko ginuen naski biek gure tratuan
Egoitea hobe dugu beraz garen lekhu.

5
Nik zoroak ez duenaren bethi du gutizia
Atsegabeen bizi da nahiz bertzen ongia
Zuhur giza nik baitakit labur dela bizia
Irriz nahi dut iragan ahal badut guzia.

6
Maite duen zikoitzari nik usten dut urhea
Zilharrik ez dudanean aski baitut kobrea.
Nahiz izan aberatzek bizimodu hobea
Ez dute nik bainon lehen akhabatzen urthea.

7
Nere giza zombeit bada zorionez herrian
Alegera bizi denik zuhurtasun handian
Basoak eskuan eta hitz ederak mihian
Gu bezalako guti da zeruaren aspian.

8
Mahainean lagunekin naizenean jarria
Naizela zait iduritzen munduko nagusia
Gizonik aberatzena sobre bat da handia
Gu bezala guti da zeruaren aspian.

9
Jainkoak maitha dezagun erran baitu laguna
Behar dugu lagunentzat egin ahal duguna
Adichkidek arpegia dutenean ilhuna
Nerekin ethorritz dute kausitzen osasuna.

10
Hiltzen naizen egunean adichkiden bilkura
Soka-dantzan ethor bedi ni lo nagon lekhura
Zuhurrenak bota betza azken-hitz hauk burura
Irriz leher egin eta guan da bertze mundura.

BEIN BATIAN LOYOLAN

1
Bein batian Loyolan erromeria zan
Antchet ikhusi nuben neskatcha bat plazan
Choria baño ere arinago dantzan
Ura zen bai pollita hain pollitik etzan

2
Ezan nion desio senti nuben gisan
Arekin hizketa bat nai nubela izan
Erantzun zuan ezite atzezin har nezan
Adituko zirala zer nai nion ezan.

3
Arkitu ginanian inor gabe jiran
Kolorriak gorrituarazi zizkiran.
Kondatuko dizutet guzia segiran
Zer ezan nion eta nola erantzun ziran.

4
Dama pollita zera pollita guztiz bai
Bainan halere zaude oraino ezkongai,
Ezkon gaitezen biak, ezan zadazu bai.
Ni zurekin ezkondu, ni zurekin, ja jai!

ADIOS ENE MAITIA

1
Adios ene maitia, adios sekulako **(bis)**
Nik ez dut bertze penarik, maitia zuretako
Zeren eta utzi zaitudan horren libro bestendako.

2
Adios erraite eta bihotzetik ezin parti **(bis)**
Nik ez dirot bada, maitia, zurekilan gau bat argi
Orduyantchet erran ziniro zombat naizen maithagarri.

3
Zerendako erraiten duzu adios sekulako **(bis)**
Uste duzuya nik ez dudala amodio zuretako
Zuk nahi balimbanauzu enukezu bertzendako.

*Monsieur Bernetche propriétaire du chateau de Lehetia
Sare envoya Mr. Arroki son ami à Tombakoerreka pour lui
demander un service. Celui-ci ayant des motifs pour être
mecontent de Mr. Barnetche, lui répondit par le couplet
suivant:*

MILAKA GORAINZI

Errotazu ene partez milaka goraintzi Arroki
Zure adichkide Mosieur Barnetchi Sarakoari
Ongui pena dudala segurki
Hura bera baizik ez dudala utzi
Satifatu ederki.
Kausa zer den berak badaki
Neskatala gaztekin dela ardura bizi
Libertituz ederki, Oraino ez da libertitu aski
Ez du kitaturen naski, Haren beguiak hain dituzu argi-izarra
iduri
Eta Koloriak churi-gorri ta koloriak ehun hostotako arrosa
Bera bezain gorri, Neskatala gazten illusigarri
Karretzatzen ditu ederki, bere demboraz baila bedi.

PEINES D'AMOUR

1
Oi ene bititza doloz betherik
Badeya mundu huntan ni bezen tristerik
Lili bat handizki maitatu duenik
Amodio krudela habil eneganik.

2
Sukharrik gaichtoena da amogua
Jaten deraut bihotza edaten odola
Dembora luzez othe biziko naiz hola
Othoitzez niagoen hel nadin tombara.

3
Lili charmegarria eri niagozu
Senda nindaika ni zuk nahi baduzu
Ene amodiotik pharte bat hartzazu
Bertzela oi Krudela hiltzera nihuazu.

4
Lili hura aldi bat gambera batian
Tendreki hartu nuyen eskuen artian
Oi zer oren urusa onetzat orduyan
Changrinik baizik ez dut geroztik munduyan.

5
Handitasunak oro hari eman nitzazke
Haren edertasuna duzu pare gabe.
Maitia, orhoit zaite klarki nuzu mintzo
Bihotzian zaituzket azken hatzeraino.

MAITIA KOMENTUAN

1
Zazpi eihera baditut erreka batian
Zortzigarrena aldiz etche sahetsean
Hiru uso badoazi karroza batean
Hetarik erdikua ene bihotzean.

2
Etchea omen duzu ongi teilaztatu
Gambera berri bat ere bai pintatu
Erdiko uso horren perilik ez duzu
Horren emlegua hauzuan baduzu

3
Ene aitak eta amak zutenean yakin
Amodioan ginela biak elgarrekin
Enganios ninduten plazarat ekharri
Eta lagun batekin komentuan ezarri.

4
Zure aita deia hain gizon krudela
Komentuan baitzerauzka kriminel bat bezala
Zure eta ene amodioa hostu nahia da
Bainan ez du eginen, trompaturen da.

5
Aira banindadi ainhara bezala
Ardura joan nindaite komentuko leihora
Eta maitiarekin han pasa dembora
Bien pena doloz elgar konsola.

6
Komentuko paretak oi paretara finak
Ofiziale onek dirade eginak
Dobleska badituzte leioetan burdinak
Maitiaren ikhustera ni ezin sar harat.

KAILLA KANTUZ OIHANETIK

1
Kailla kantuz ogipetik uztail — agorriletan
Maitiaganik etcherakuan aurthen entzun dut bortzetan
Amodioak ninderabilan haren bortha— leioetan

2
Amodioak amodioa nahi duenak har diro
Nik batentzat hartu dut eta sekulan ez dut utziko
Ez, sekulan ez dut utziko thomban sartu artio

3
Chochuak umiak chilhopian gaphaparez barnian
Ama, nik ere nahi ezkondu adinak ditudanian
Ene lagunak eginik daude juande aspaldia.

4
Primaderan zoin den eder briolinaren lorea
Aspaldian ez dut ikhusi maiteñueren begia
Balimba gaichua orhoit ahal da non eman zaitan fedia.

5
Orhoitzen nuzu orhoitzen etziautazu ahanzten
Madalen batek bezembat dizut mundu huntan nik sofritzen
Jaten dudan ogia ere nigarrez dizut bustitzen.

6
Gaua ilhun bidia luze ez deia pena handia
Zure ikhustera jiten nitzaitzu izar charmegarria
Borthañua idek dautazu tendretziak bethia.

7
Gaua ilhun izanagatik argi beharrik ez dugu
Izar charmegarri hura leihoan omen dagozu
Ni etchian sarthu artio hark argituren dautazu.

8
Amu arraina ñimiño ñimiño bainan agudo
Ur zolatikan gaineraino laster ingura liru
Neskatchak ezetz erranagatik muthilak amora diro.

9
Basterretik basterrera oi munduaren zabala
Eztakienak erran lezake ni alegera naizela
Hortzetan dizut irria eta bi begietan nigarra.

AMA BATEN KONSEILUAK

1
Amat dio alabari ala kanailla charra hi
Hik behar duna ibili aitoren semerekin,
Ibiltzekot ibil hadi hihau iduri zombeitekin.

2
Ama, zaude ichilik ez erran othoi gaizkirik
Gaztetasuna innozent dela ez dakizuia engoitik
Zure dembora orhoitu eta othoi ez egin nigarrrik.

3
Jaun gazte bilo horia ofiziale berria
Gaztetto danik egin diozu andregaiari gorthia
Kitazak kita herria galdu gaberik bizia.

4
Kitaturen dut herria galdu gabe bizia
Ene amak haziren du ene lehen fruitua
Eta nik berritz ikhasiren Española bidia.

5
Mus de Urruti aitzazu etzaitzu behar gaitzitu
Zuk ene arreba nik zure alaba biek ditugu trompatu
Mus de Urruti barkhatu zorrak zorra du pagatu.

ZERTAKO DA GIZONA

1
Bertzu berri batzuek nik nere moldean
Donado zaharrari nahi ditut eman
Nahiz ez ezkontzea daukun konseilatu
Hal ere naiago dut andereño bat hartu.

2
Beretzat bizi dena zer da mundu huntan
Bere bihotzarekin bethi hari gerlan
Haitz alfer baten pare behar du higatu
Ez, ez nik naiago dut andereño bat harthu.

3
Donadoen bizia hainitz da elkhorra
Lausu izanagatik ez naiz ez elkhorra
Jende on guti baitut heietan aurkhitu
Hainitzez naiago dut andereño bat hartu.

4
Zertako da gizona ala emastea
Ezkon gabe hiltzen den donado lelea
Atze bat bere onez behar du gainditu
Nik hainitzez naiago dut andereño bat hartu.

5
Donaduen ardura nihaur ikhusia
Bertzek bezembat maite neskatchen begia
Adina yuan eta ezinez mudatu
Nik gasteik naiago dut andereño bat hartu.

6
Donaduak munduan ez du hainitz agur
Luzeki bizitzeko othoitz guti segur
Siguuten esperantzan behar du gelditu.

7
Donaduak badauka hainitz errateko
Batean hala eta bertzean hulako
Nola ez baitut nahi donado gelditu
Hainitzez naiago du andereño bat hartu.

MUTHIL ZAHARRA

1
Bakharrik bizitzeaz unaturik frango
Chede zerbeit banuen lagun bat hartzeko
Bainan orai andreak zembat ez du bahar
Ez ez naiago dut egon muthil zahar.

2
Herronka guzietan estatua gaindi
Egunoroz baitugu mila moda berri
Haimbertze gasturekin nola menaian zar
Ez ez naiagu dut egon muthil zahar.

3
Grizetek utzi dute mokanez pollita
Ustez hobeki doan loredu boneta
Zer boneta buruan neskatcha bat nik har,
Ez ez nahiago dut egon muthil zahar.

4
Sederian sarthuak printzesak iduri
Fu egiten diote soin telapintari
Horrela uste dute zombait choro lokhar
Ni ez bainaiz logale, nago muthil zahar.

5
Handiek badakite musikan kantatzen
Bainan badakitea botoin baten lotzen
Dendari jornaletan zombait urhe-zilhar
Ez ez nahiago dut egon muthil zahar.

6
Mirail baten aldean goizetik josiak
Han dituzte miratzen aurkhintza guziak,
Egun gauza bat eskas, bertze zerbait bihar
Nor ez da lotsatuko, gauden muthil zahar.

7
Zembat senhar munduan gaiski gerthatuak
Lephoraino sasian direnak sarthuak
Orai egiten dute berantegi nigar
Hambat gaichto berentzat egon muthil zahar.

8

Eskontzeko bideak legun eta garbi
Urrundik begiratu (begiratu) du beluz iduri
Bainan da hurbiletik dena harri-bizkar
Nola bainaiz laususko nago muthil zahar.

9

Segur da deithuko nau batek galai hotza
Behar bada bertzeak harpagon zikoitza
Laidoen jasaiteko senti baitut indar
Askoz naiago dut egon muthil zahar.

10

Oi hauche da mendea gizon gaztendako
Orai andreak dire jaunen larrutzeko
Ez othe da diozu chuhur zombait bakhar
Ez nezake zin egin gauden muthil zahar.

11

Hobeago zuretzat othe da zoria
Zuri nago neskatcha goregi jarria
Utzatzu sobramiak izanen da senhar
Non ez egonen zare bortchaz neska zahar.

ESKUTARIA

1

Anderia gorarik zaude leihoan
Zure senharra behera dago Frantzian
Hura handik jin daiteken artian
Eskutari har nezazu etchian.

2

Nere senharra behera bada Frantzian
Hauzoak urbil utzi dauzkit etchian
Hauzoak urbil utzi dauzkit etchian
Eskutari beharrik ez dut etchian.

3

Izatu nauzu Espanian eta Frantzian
Bai eta ere Angeletarre guzian
Andre ederrik ikhusi derait heietan
Zure parerik etzen neure begietan.

4

Eskutaria ederki zira mintzatu
Gaurko ostatu neure etchean baduzu
Gambara berri ohea churi dukezu
Gero ni ere aldean plaser baduzu.

5

Zure senharra ni bainon gizon hobe
Zaspi urthez fornitu deraut ogia
Zortzigarrenian bere aspiko zaldia
Anderia beira fidelitatia.

6

Oi jaun gazte chapeldun bilo horia
Altcha zak altcha ezkerreko begia
Altcha zak alcha ezkerreko begia
Heian hi haizen neure lehen semia.

7

Iratzeñua bethetzen denian udarez
Zezen churia erditzen denian chahalez
Zezen churia erditzen denian chahalez
Erranen dautzut zuria naiezen bai ala ez.

8

Uraren gainean eginen diat zubia
Han errainen ogi gazi gorria
Han jin artian ophil churia
Ez dute izanen amaren barkhamendua.

GERLAKO KANTUAK

1

Mila bederatzi ehun urthe eta hamalau garrena
Berri bat tristea Frantziara ekharri izan duena
Anaia maiteak bil gaitezen guziak elgarrengana
Behin bethikotz kasa dezagun gure etsai alemana.

2

Hauche da bada egun tristea argitu izan daukuna
Guziek ongi badakizue abostuaren lehena
Eguna ere apalduchea oraino ez zen ilhuna
Gure ezkilak bere dorretik adiarazi daukuna.

3

Gure ezkila entzun genuen arratzalde aphalean
Jende guzia hari zelarik bakotcha bere lanean
Hanitzak ziren kampan eta bertze batzuek barnean
Momento hartan trichtezia bat sarthu zaiku bihotzian.

4

Ezkondur eta ezkondugaiak aberatz eta pobreak
Miriku, notari, errientak, aphezak eta fraideak
Gerla huntara gan behar gare kapable garren guziak
Obligatuak gare bezala manatzen dauku legeak.

5

Adio beraz gu bagoazi, uzten ditugu herriak
Aski tristerik gelditzen dire gure emazte maiteak
Kontzolatze hor duzketzue haur ttiki horie guziak
Agian denak lagun gaitzala zeruko Jainko maiteak.

6

Gure amatto ikhusi nuen bere gelako chokoan
Ene haurretarik ttikiena zaukalarikan ondoan
Jainko jaun onak baizik ez daki harek zer zuen gogoan
Begiatarik zuen nigarra arrosarioak eskuan.

7

Abisu on bat partikulazki gure haurride gazteri
Obedituko diozute aitari eta amari,
Ahalaz jarraikiz elizarat, othoitzetikan ez geldi
Horiek ere bartze munduan izanen dire ageri.

8

Kuraie handi hazkar batekin lotu ginen bideari
Frantzezekilan gu Eskualdunak esku emanez elgarri
Gure othoitzak entzun eraziz zeruko aita onari
Bitoria eman dezakola frantses herri maiteari.

9

Nahi zaituztet orai aipatu gure herriko artzainak,
Zuek estituko dauzkitzue familietako penak,
Ez dire debaldetan izanen egiten tutzuten lanak
Gure Jainkoak egin zaituste guretzat bere bere ordainak.
I Albandos.

DUGUN EDAN ETA

1

Dugun edan eta gaitezen liberti
Nork emanen derauku tatcharikan guri
Guk duguna hauche da maichko edan nahi
Berandu ezkontzeko aski dugu hori
Maitia Cattalin.

2

In nomine patri eta et fili
Gora nintzelarikan behera erori
Lephoko zainetarik hausti tut hamabi
Sahets hezurretarik hogoi eta bi
Maitia Cattalin.

3

In dan edatera, maitia Cattalin,
Egarriak hurran akhabatua nin
Hi ikhustearekin botoila horrekin
Bihotza phistu zautan edatiarekin,
Maitia Cattalin.

INCHOSPEKO ALABA

1

Goizian goiz jostera juailia
Nigarretan pasatzen du bidia
Aprendiza kontzoiatzilia **(bis)**.

2

Zeruan den izarrik ederrena
Jin balekit argi egitera
Juan naite maitiaren ikhustera

Ene penen hari erraitera.

3

Mundu huntan penarik gabetarik
Bizitzeko nik ez dut perilik
Maithatu dut ukhanen ez dudana
Horrek beiteit bihotzian pena.

4

Maithatu duzu ukhanen ez duzuna
Horrek deitzu bihozian pena,
Maitha ezazu ukhan diokezuna
Eta juanen da zure bihotz-mina.

5

Mertchikaren loriaren ederra
Barnian dizu hechurra gogorra
Gaztia niz bai eta loriosa
Ez dut galtzen zure esperantza.

6

Zu eta ni biak ginaudenian
Akort ginen hitz batik barnean
Eta orai dembora jin danian
Zu etzaude zure erranian.

7

Adios beraz ene maitia adios
Adios deizut orai sekulakotz
Ezkunt zite plazer duzunarekin
Eta begira ene arrakuntruti.

8

Zer izanen da zure arrakuntria
Zer ahal da zure egin ahala
Zerbait kasu nitan gethatzen bada
Zuyet berri bat zutan izanen da.

IRINTZINA BAT MENDIAN

1

Gau eder batek ninduen atzeman mendigainetan
Iduskia aitzinean emeki etzan zitzautan
Azken abereak etchera zoazin ene oinetan
Bazter guziak zituztela inharrosten marrumetan.

2

Lehen izarrek zeruan orai zuten dichtiratzen
Ordokian harrabotsak hasiak ziren estitzen
Egunaren ondotik gaua beren aldian hedatzen
Herrian etche zombeit ziren oraidanikan argitzen.

3

Bortu gainean artzai bat atzematen nuen kantuz
Eskualdunen aire zahar ederrak charamelatuz
Boz hura orduan bakharrik mendigain hetaz adituz
Iduri zautan arbasoak harekin zaudela oihuz.

4

Bat batean ilhunbean oihu bat da eraikitzen
Bere samintasunean ninduelarik harritzen
Mendi kaskoan harri gothor zaharrak zituen jotzen
Eta leku basa hetako oihartzuna iratzartzen.

5

Oihu gora garratza zen nola emaztearena
Azkarra eta bortitza na gizonkiarena
Artetan gero erranen zen basa ihizi batena
Ezagun zelarik halere oihu bat jendearena.

6

Luzaz zuen inharrozi mendi hetako bortua
Iduri zuen haztean norbeit zela mihartua
Hirri lotsagarri batean zen aldiz akabatua
Bethi chutik nindagolarik bide chondran choratua.

7

Ibañetan ere lehen irrintzina aditu zen
Arrolarri berthutea laster ziola lotsatzen
Deiadarraz debalde ziren mendiak dardarikatzen
Eskualdunen irrintzina zen deiadarri nauzitzen.

8

Gogoetan nintzalarik osoki zen ilhundua
Zerua zuten izarrek mila itzez itzatua
Aldiz bortuan irrintzina zen aspaldi ichildua
Ordokian lanoek zuten hasia beren gudua.

9

Azken aldikotz nituen behatu bortu ilhunak
Iduriz orai zerautan ihardesten oihartzunak
Mendian entzuten direna hain ederki irrintzinak
Ez dira ezeztatzekoak lurgainean Eskualdunak.

Barbien

ZASPI USO BADUAZI

1

Zaspi uso baduazi hamalau hegalez
beren arrazuaiak atchewan baharrez,
Kampoan hiltzera noha maitia zure minez
Bortha idek dautazu Jainkoarn amarez.

2

Zenbat ere baitakit ederki mintzatzen
Ez nauk hik uste bezain errecha trompatzen
Egiatz mintzatzeko deraiat erraiten
Jin haizen bide beraz etcherat juan hadien.

3

Ene maite pollita buruan zer duzu
Gau eta eguna bezain sanyakor zira zu
Nion promes eamanik zuk balimbaduzu
Aintzin gibeletara guardia emazu.

4
Maitia ez derautazuia atzein bat ein nahi
Gauño zureganat ni ekharrarazi
Nere pena-doloren erreitera zuri
Hori bera aski laiteke ni kontzologarri.

5
Maitia nik banuke aski borondate
Harembertze pena zuri eman gabe
Bainan gure etchian senti batzintzate
Sekulakoak heiekin eginak zintuzke.

6
Maitia jiten bazira gauherdi heineko
Zerbeiten egitera naiz entseiatuko
Ordukotz etchekuak dire lotarako
Poleietan bederen zaitut tiratuko.

7
Chilharrek egin derautzu labuzki bizita
Chenilla urheria lephotik jauzika
Harrek utzi derautzu present bat pollita
Kontsolaturen zira hura ikhusita.

ANDEREÑO BAT IKHUSI NUEN

(Kantu berriak charmegarriak amodioaren
gainean)

1
Berri berriak emanak dire bazko biharamunian
Uso palomba churi eder nere sarien gainian
Sareak gero usorik gabe altchatu nituenian
Harritu nintzen lumain gabe nola yuan zen airian.

2
Andereño bat ikhusi nuben igande goiziño batez
Ichtant berian agradatu nintzan haren begiez
Ez dut uste baduela parrerik estitasunez
Ene bihotza tristerik dago harekin izan beharrez.

3
Ez da barberik ez mirikurik munduan asko abilik
Ene gaitzaren sendatzeko erremedioa duenik
Arrosa batek lili eder bat begietarat emanik
Niri eskain eta bertzieri eman zer eginen dut bada nik,
Patzientzia ikhusten baitut ez dela bertze moienik.

4
Arrosa hura zerbeit bazela ez da duda egiteko
Botikan ere oihal peza bat ez da orenen gostuko
Erran nahi dut charmanta zala, perfeta nere gogoko
Ene bihotzak etzuen aski claritate harendako
Galdu dut eta mundu hunetan ni ez naiz kontzolatuko.

5
Amoduia gauza dorphea jende gaztearen dako
Ezin utzizko estaturaino hartzen duenarendako
Gaitz horrek berak harturik nago, barberik ez sendatzeko
Ez nuen uste amodioak ninduela huntarako
Eritasunik aski izan dut mundu huntarik juaiteko.

6
Hamasei hamazazpi urthe ez ditut orainon komplitu
Amodiotan bizi naizela jadanik hiru baditu
Uso palomba churi eder ene kaltetan maithatu
Gure Jainkoak baizik ez daki nik zer duketan sofritu.

7
Hanitz maite baduzula fama hedatu zaitzu
Egun guziez maite berri bat egiten omen duzu
Horiek hola balimbadira nor fidaturen zaitzu
Gambiatu beharko zira ni nahi balimbanauzu.

8
Bazinukeia beldurik nik zu maithatuz gerostik
Nahi ere banukeiela ikhusirik zutaz bertzerik
Ez nuke uste balaitekela mundu huntan gizonik
Kontent bizi laitekeenik zu behin galduz geroztik.

9
Mihian tutzun elhe ederrak bihotzian bazintu
Menturaz zure maithatzerat erresolo nindaizezu
Bainan gero desplazerik eman gogo baduzu
Othoizten zaitut ordu berian lurrez esta nezazu.

10
Ez nabilazu ikhusi nahiz zu lurrez estalia
Sobera dizut zure aldera nik amodio garbia
Horiek hola dirare edo khenderautazu bizia
Hura enetzat deus ez laiteke zu galduz geroz, maitia.

11
Maite nauzula badiozu, egia erreiten baduzu
Diozun bezain bihotzetik maite balimbanauzu
Elizaz feda nazazu eta gero zurea nukezu.

LESAKAKO ATSOAK

1
Lesakako atsoak jakiten badute
Nor den opiziale pagaturen dute
Botoila chichtuan eta agorienta eske
Larruaren estaltzeko arroparik gabe.

2
Astia pasatuta gero igandian
Erriztarako pronto arako aldian
Gizon gizgaichua nigarra begian
Gosea pasatua astea sasia.

3
Arnu, agorientia chokolotiarekin
Hein irabaziak juaiten dituk arin
Ilia lecho eta maiz muthurra zikin
Grazia oneko hitz bat ez daiteke egin.

4
Oihal onak dirade autzoko trahian
Jainkoak eztidala halako emastia
Orai ezkon zaiteste muthiko gaztiak
Konduak atherarik arturik andriak.

GOIZ IDUZKI CHURI

1
Goiz iduzki churi, oi izar ederra
Eta ni ezin mentura zuri mintzatzera
Len handichaguetan usatua zira
Ez ez ene mentak tipituak dira.

2
Izar charmegarri bat bart errekontratu
Haren mintzatzera ni ez nain atrebitu
Hari su nauelarik gaua zaut argitu
Oren bat juan dela ez zait iduritu.

3
Nik ez dut desiratzen ez handietarik
Ohorezki bizitziaz ni arraz kontent niz
Jiten niz zureganat bertziak utzirik
Zeren zure manerez arraz kontent bainiz.

UNA CANCIONE

1
Una cancionc nueva ethorri zait niri
Yo quiero declararle mundo guziari
Eta particularmente una señorita
En la plaza de lanze bizi omen baita.

2
Haz algunos días izan dut ordena
Para poner dos berzos ahalik lasterrena
Me dieron plazo aste bat luzena
Eso, un compromiso cumplitu biar dena.

3
En la tropa de Goñi anaia sosido
Ke son dos comprados Marzalinek dio
Un pañuelo de seda ez al da kario
A quielquier moso joben ongi deraukio.

4
El domingo siguiente juan nintzen plazara
Aber si le pudiera eraman dantzara
Para desirle algo iñoro albada
Con el amor que tengo conformatzen bada.

CIBOURUTIK SARARAT

1
Cibourutik Sararat izatu naiz juana
Nere lehenagoko maite batengana
Han arribatu gabe aitu nuen fama
Guarda gazte batekin zela hitzmana.

2
Uso churi pollita fin eta fidela
Deus makurikan gabe juan zauzkit gibela
Nik ere erran dezaket nombeit badirela
Nik ez bainuen pentzatzen zu holakoa zinela.

3
Maitia, bizi zaite ta lorios
Bai eta fidel izan hitzemaner geroz
Ondoko urrikiak ez du balio deus
Huntan kitatzen zaitut maitia adios.

SATIFATURIK NAGO

1
Satifaturik nago dudanian jakhin
Adichkide berri bat zuk duzula egin
Zoazi harengana eta har zazu atsegin
Nitaz ez dezazula berririk galdegin.

2
Zutaz galdegin gabe luzaz egoiteko
Sobera zaitut maite hortan kitatzeko
Ekarriren dauzute erreporta frango
Etzaitela izan flako heien sinhesteko.

3
Flakoago nindaite ez banu sihesten
Jendiak ez baitira gezurrez mintzatzen
Hala direnak ere oro ez erraiten
Aspaldi hasi zinen enegana hozten.

4
Zu zirela medio galdu dut segida
Menturaz egun batez orhoituren zira
Orai ene erranez trufatzen baitzira
Josepetako sorhuan mintzatuko gira.

AMODIOAREN PENA

1
Amodioaren pena, oi pena handia
Orai ezagutzen dut zer den harren pena
Amoduia ez balitz den bezain krudela
Etzinduzket erranen maite zaitudala.

2
Munduan zenbat urhats oi dudan egiten
Ez ahal dira oro alferrak izanen
Jendek errana gatik guretako elhe
Maitia, trufa nindaite zu bazintut nere.

3
Zeruan zembat izar, maitia ahal da
Zure parerik ene begietan ez da
Neke da partitzea, maitia enetzat
Adios erraiten daitzut dembora batentzat.

4
Nik erranagatikan, maitia adio
ez nezazula izan zuk othoi hastio
Bainan bai bihotzetik izan amodio
Etzaitut kitaturen thomban sar artio.

5
Nik badut maiteño bat oi hura nolako
Ez da ttiki ez handi bai bien arteko
Bergia du nabarra oro amodio
Bihotzian sarthu zait ez baitzaut jalgiko.

6
Ni balimbanitz premu zombeit etchetako
Edo etcheke seme mila luisetako
Zure aitek baluke ontasuna frango
Ene maite pollita zure ta enetako.

7
Lanchurda churi duzu arbola gainian
Ene maite pollita bakharrik ohian
Desiretan nagozu izaitia aldean
Oi hura balimbanu begien artian.

8
Primaderian dire arbolak loratzen
Eta bazter guziak belharrez freskatzen
Ene bihotza dago ardura nigarrez
Zu ez bazaituzket ni hilen naiz changrinez.

DEMBORA EDERRA DENIAN

1
Dembora ederra denian goizetan ihintza
Neure berant jitiak ein derautzu hutza
Zu alegera zaite triste malurusa
Berritz ere jinen naiz etzaitela lotza.

2

Nere gazte lagunak zueri naiz mintzo
Jaun gazte chapelduner ez begiratzeko
Jaun gazte chapelduner begiratzen denik
Gutiak izaiten dire trompatzen ez denik.

3

Nere gazte lagunak plazan pasaietan
Eta ni malurusa bakharik gamberan
Bakharik gelan eta bihotza tristerik
Gizon gaia tabernan ederki aserik.

AIRE ZAHAR HUNTAN

1

Aire zahar huntan bi pertzu emanik
Alegrantiarekin kantatu naitut nik
Bihotza libratu penara orotarik
Desir nuen maitia baitut enetu nik.

2

Enukuen sinhetzi etzuen iduri
Eneturen nuela maitia segurki
Mintzatzen nitzao ene ahalaz ederki
Ene erranagatik hura ezin gomberti.

3

Uhaina arhantzari arrain onik deno
Gizon gaztiak tendre amoros direino
Mitzatzen badakite ezin geiago
Plazerak hartu eta enetzat adio.

4

Pikhanki mintzo zira gizonez maitia
Ezagut bazineza duzun estatua
Ez balimbanu maite fidelitatia
Elitzaiket komeni hola mintzatzia.

5

Zazpi urthe baditu ene kharuia
Zutan eman nuela ene amodua
Gerostik nabilazu tristerik gogua
Beldurrez etzaitzadan zu gaichua.

6

Zazpi urthe baitzaikit onditik ibili
Ni trompatu nahiz malezian bethi
Orai egina gatik aise nitaz irri
Kasu egizu Jainkoak zu etzaitzan puni.

7

Zaldi churi bat badut zure zerbitzuko
Zuk nahi duzunian biak juaiteko
Etchekuer errozute dolorez adio
Itzuliren zirela menturaz oraino.

EZKONTZEKO PROMESA

1

Orai zombeit dembora pentzatu gaberik
Ikusi izan nuen lili bat charmantik
Ene begiak ziren admiraturik
Ene bihotza ere anhitz trublaturik.

2

Lili pollitik eta sasoin guzietan
Errekontratu dizut bai orai artetan
Hek ikhustearikin ez nuen erranen sekulan
Plazer bat hain ezirik nola zurekulan.

3

Primadera huntako gau ederño batez
Ilhargia zelarik hedoirik baterez
Deliberatu nuen juaitia oinez
Trichtezia khentzeko harekin egonez.

4

Bidia nuen segur aiserik pasatu
Amoduiak hegalak berekin baititu
Zorionak han ninduen bai idurikatu
Ene lili maitia leihuan kausitu.

5

Imposible litzaiket hemen erraitia
Enetako zembat zen oi miragarria
Bere behatze ezta zerura itzulia
Zelarik arratzeko othoitzian jarria.

6

Ez ninduen ikhusten gorderik bainintzan
Hurbildu nintzaion mintzatziarekulan
Ez zaitela izi ni ikhustearrekulan
Hunat jin izan bainaiz dezir onekulan.

7

Oh! zu edertasunez zirena bethia
Primaderako lili ororen printzia
Zure othoitz khartzua hola trublazia
Barkha diezaidazu ene autzartzia.

8

Eneganat zituen begiak itzuli
Erraiten saudalarik boz ezti batekin
Ez nazu ez trublazten orai ni segurki
Zu zintudan goguan othoitzten artetik.

9

Ene bihotzak ez du erranen dut klarki
Zu ikhusiz gerostik ez du trankilitaterik
Zure orhoitzapena nau segitzen bethi
Gauza hori nerautzun zuri erran nahi.

10

Jainkoak nahi zizin duda gaberikan
Su gar bera zor zadin gure bihotzetan
Nik ere berehala maitatu zintudan
Amodio fidelaz ezin dudarikan.

11

Hura entzutiarekin niri hola mintzo
Aingeru baten boza zautan enetako
Eskuak ginituen eman partitzeko
Promes fidelekulan elgar izaiteko.

IZAR CHARMEGARRIA

1

Ala baita dolu egingarri amoduietan dena
Bethi pena daramatza gaua eta eguna
Ez deia bada pena ene bihotzian dena
Nehork ez baitiro Kompreni ene bihotzian dena
Maite bat ezi gombertituz nik sofritzen dudana.

2

Charmegarria zu ere sanyakorra zirade
Ene pena eta dolorez ongi trufatzen zirade
Norbeitek darautzute beharriak ongi bethe
Eta zu dudarikan gabe hei ororen sihesle
Gaizki mintzatu nahi direnak nork gibela detzakke.

3

Izar charmegarria zu bazine enia
Penak oro ahantzirik jin nidaite kontzolatzeraz
Zure begi ezta bihotzian dut sartuia
Eta amodiozko sokez ongi estekatuia
Ez duzuia bada izan nahi nitaz pietatia.

4

Gizon gazte floria erraiten daitzut egia
Ez dudala hartu nahi pietatezko bizia
Ez eta 're eman nahi elizarako fedia
Zeren zuk eman baitiozu bertze norbeiti zuria
Imposible da bia gabe pare baten egitia.

ANDERIA BARKHATU

1

Anderia barkhatu ene ausartzia
Zeren gainian zira ofensatuia
Ni amoduetan niz zu gambiatuia
Zertan hutz egin dautzut nik zuri maitia
Orai hautan zira egizu gustuia
Esposa bertzia,
Etzinautan debalde eman eskuia.

2

Eskuia eman nautzun biak ezkontzeko
Zer gerthatu da gure gambiatzeko
Ala atcheman duzu zembeit ararteko
Deklaratu direnak gaiski enetako
Amodio fina neke da uzteko
Hitzaren hausteko
Hautatu baitzin udan esposatzeko.

3

Espos hautatu maite abandonatua
Zurekilako nintzen disiratua
Libro denarendako zer urustatia
Deusetan ez baitzira dama kolpatuia
Nahiz adinian ziren pasatua
Barkha erraitia
Orai kontzola zite ene maitia.

4

Kontzologarri baita amodio fina
Sekulan ez ditake aski estima
Zu agertu baitzinen enetzat presuna
Ene borondatia galdu dautazuna
Enetako pena
Guzien jasaiteko badut ordena.

5

Ordenatu izan naute fede onekuek
Grazian pasa dembora bi maitiek
Ezkontzen bazirezte elgarrekin zuiek
Jaunaren legeari fidel egon biek
Erraiten deitena ministro haundiek
Bai eta fraidiek
Argia non duten fede ukhatuek.

6

Federik ez nerazun sekulan galduko
Fidel izan bazine zu enetako
Zuk nahi duzu bizi faltzuen legeko
Malezia munduan bethi zure peko
Etzitela izan gauza hortan flako
Ez da sekulako
Ni ez othe naiz erremediatuko.

7

Erremediatzia bertze zembaitekin
Ene bihotzak ez du hori atsegin
Amodio fidela eman nazu behin
Kontzolatzeke orai ez dakit zer egin
Ene entradara berak behar du jin
Bai eta izan fin
Orduan ezkonduko nuzu zurekin.

8

Ezkon zite maitia plazer duzunian
Gaztetasuna gozaturik munduian
Ni enganatu nuzu jua den aspaldian
Polliki mintzo zinen bainan malezian
Kontrinatu banu dembora luzian
Min dut bihotzian
Etzaitudalakotz andre sahetzian.

9

Saihetzian andria ezariko dut nik
Zu bainon gazte eta brillantchagorik
Zuri iduri zaitzu ez duzula parerik
Amodioz buketa egin dut berririk
Zombeiten ahalgez egon naiz gorderik
Ez nahiz hirririk
Zeren atchiki nautzun enganaturik.

10

Enganion ez nazu deusetan kolpatu
Ez duzu adituren gazte delikatu
Lehembiziko flora aspaldi pasatu
Orai behar zinueke ongi buketatu
Heinaren irauten behauzu penatu
Gophutza jenatu
Gaizki mintzatu bainaitz othoi barkhatu.

11

Barkhamendu ondolik zure salutatzen
Amodio huntarik ez da mintzatzen
Sekulako fortuna gagoz desiratzen
Espos maite batekin hala izan ziten
Azten niz kantatzen dolorez kondatzen
Hari naiz higatzen
Pentzamentu onik ez baitut egiten.

12

Ene pentzamentua amoduia zen
Bihotzaren erditik jalgia baitzen
Hamar mila lekua zukanik urrun zen
Etzitut ikhusiko lehenaz hautatzen
Hartzen baduzu ere fidel ixan ziten
Gizonen tratatzen
Hola berant dagonak ez du egiten.

IGANDE ARRATZ BATEZ

1

Igande arratz batez izar bat ikhusi dut
Jalkitzen zen zerutik ilhunduz gerostik
Distiratzen baitzuen ororez gainetik
Haren claritatiak etzkeien parerik
Mudatu ez balitz (*bis*).

2

Munduan naizela nik badu zombeit urthe
Holako izarrikan ez dut ikus uste
Iduzkiaren azpian kausi ez laiteke
Sartu zait atheratzia neke
Hainitz nuen maite (*bis*).

3
 Amodiotan denak bethi baditu penak
 Ez dezake erran frogatu ez duenak
 Bethi tristezian gau eta egunak
 Condatzen tuelarik joiten diren orenak
     Zembat diren juanak (*bis*).

4
 Zure ikhustera ethortzen nintzenian
 Zu bethi tristezian bertzerik bihotzian
 Eta ni zembat aldiz nigarra begian
 Gambiatu zinela bethi beldurrian
     Orhoitzen nintzenian (*bis*).

5
 Harren bertze aldiz erraiten zaudalarik
 Zuk bazinukezela nitaz bertze maiteirik
 Orai hemen nago ni hoiek sinetzirik
 Jendien erranak egiak gerthaturik
     Eta sinetzirik (*bis*).

6
 Osasuna on bat desiratzen dauzut nik
 Bihotzaren erditik, maitia, gogotik
 Gogua satisfa zazu dembora delarik
 Ez baita probetchurik zahartuz geroztik
     Ez izan dudarik (*bis*).

7
 Oi ihiztaria bahabila ihizian
 Chakurrak aintzinean mendien hegalean
 Guardia emak trompa hire bidean
 Bertzeak ere baditut han
     Zerbaiten ondoan (*bis*).

8
 Zortzi bertzu beri copian tut ezarri
 Eta adios erran ene maitiari
 Mila urthe munduan bizi banindadi
 Sekulan elitzaio ahantziko pena hori
     Ene bihotzari (*bis*).

FRANTSESAK MADRILEN

1
 Mila zortzi ehun eta zortzigarrenian
 Soldu sarthu ginen gu inorantzian
 Zerbitzatu behar ginela printziaren guardian
 Egin ere badugu behartu denian.

2
 Arribatu ginenian Madrilgo hirian
 Begitarte egilia frango izatu ginian
 Nafartarrak ginela erraitenzitaian
 Heien alde izanen ginela behartzenzirenian.

3
 Maiatzeko hilaren bigarrenian
 Errebolta eman daukute Madrilgo hirian
 Hiritchan kasatu nahi gintzteian
 Ederki trompaturik baitaude ordian.

4
 Lauetan hogoi ginen kasernatik partitu
 Bi plazetara gintuzten gero partitu
 Lehembiziko sua ginuenian abiatu
 Ikuz ahalak oro beikintuen garbitu.

5
 Chupa gorriekin ginenia athera plazara
 Burla egiten zaizkigun hasi berehala
 Madrilen uste zuten zezenak ginela
 Toleiatzekotzat mokanesekila.

6
 Mokanesak iharrosiz iphurdia jo
 Oihu egiten ziteia tira tira karako
 Tiratu ere ginituen dozena bi tiro
 On zirenak joan ziren erran gabe adio.

7
 Madrilgo andrekin in dute iarabazi ona
 Eltze eta pitcharrak bota harrikara
 Lur-bachera egilentzat hori ez da mlhur bat
 Lehengo bien prezuian orai saltzen dute bat.

8
 Ikhusi zutenian gure borondatia
 Gurutze banarekin jin zauzkigun bia
 Bertzek kapotapetik harri ukhaldia
 Pena halakoa bizirik uztia.

9
 Madrilgo andrekin zuten kombertzazionea
 Desiratzen baitzuten gizon izaitia
 Frantses porroska hoiek zer debru dira
 Dozena baten aski naun bertze batekila.

FRANTZEZAK MADRILERA

1
 Laphurdi, Basa-nabarre, Zuberua gurekin
 Gerlarat juan gira guziak elgarrekin,
 Madrilgo plazaraino guziak lerro-lerro
 Cantatzen dugularikan bego frantsesa libro.

2
 Armadetan bestak handi etsaiak dantzan hari
 Frantziako nazionia ororen soñolari
 Bombak joiten atabala artilleriak chirola
 Españolak eginen du heiekin karmañola.

3
 Frantsesak eta españolak egun eta bizian
 Elgarrekin kompontzia izanen dik aski lan
 Giza hortan zer bizimodu beharko dik zeruian
 Frantsesak ez dik nahiko español hilen artian.

4
 Donibanen aphez batek kantu hau eman ditu
 Eskual-herrieta kantatzen behar ditugu aditu
 Frantziako erregeren dire laudoriotan
 Eskualdunen ohoretan españolaren laidotan.

USO CHURIA ERRAZU

1
 Uso churia errazu norat juaitein ziren zu
 Espainiarat juaiteko bortuan elhurra baduzu
 Gaurko zure ostatu gure etchian baduzu (*bis*).

2
 Ez nauk itzitzen elhurrak are gutiagi ilhunak
 Maitiagatik pasa nezazke gauak eta egunak
 Gauak eta egunak desertu eta oihanak (*bis*).

- 3
Usua eder airian are ederrago mahainean
Maitia zure parerik ez da Espainia guzian
Ez eta ere Frantzian iduskiaren aspian (*bis*).
- 4
Izar batek zerutik claritatez betherik
Gauaz ere distirutzen du bertze ororen gainetik
Duda nuke baduenetz mundu hunetan parerik.
- 5
Izar haren begia hain da charmegarria
Coloreak churi-gorri perfekzioez bethia
Eria ere sendaliro haren begitartiak.
- 6
Juan ninduzun pelerin bi serora gazterekin
Comentu batian sarthu ninduzun heiekilan biekin
Arrosari guti erranik jalgi ninduzun batekin.
- 7
Lau eta zazpi hameka, oi ene maite pollita
Zurekin entzun nahi nukezu esposarioko mesa
Estolarekin apheza distingueki eliza.

AMODIO ETA EGINBIDE

- 1
Cantorenuak berririk apherilian emanik
Tristeziak hariturik nago bihotzaren erditik
Uso churi bat galdurik begia nago ilhunik.
- 2
Uso churi ederra hatza dohaket behera
Jiten nitzautzu nere penen zuri deklaratzera
Zu zira ene barbera har nezazu sedatzera.
- 3
Sinhetz nazazu fedian erraiten daizudanian
Zu baizikan bertze maiterik nik ez dudala munduan
Zer probetchu da ordian ez dute nahi etchian.
- 4
Etchekuen kontra juaitia ez nuke nahi, maitia
Etzinukeia nahi oraino hobeki informatzia
Urrundanik jakitia zer duten borondatia.
- 5
Zuk bezembat pena segurik sinhetz nezazu badut nik
Guk elgar maite izanagatik zer probetchu du hargatik
Badugu bertze nauzirik guk obeditu beharrik.
- 6
Oihanian eder arbola ni ez naiteke kontsola
Bihotzetikan ekhartzan dizut nigarrarekin odola
Ni ez naiteke kontzola, hilik ere ez dut achola.
- 7
Jaunaren graziarekin orai badugu zer egin
Bihotzetik erraiten dautzut pena handi batekin
Esposatzeko zurekin samur naiz aita-amekin.
- 8
Amodio berria hainitz da trompagarri
Zuregatik utzi izan dut nik lehengo maitia
Orai orotaz gabia disirutzen dut hiltzia.

- 9
Ene maitia zu ere etzaitela hasarre
Egia da eman nauzula nere buruyaz bai fede
Phena dudala dolore ezimbertz egin halere.
- 10
Izanagatik mundia zutaz embrazatuia
Ez da komeni eri dakizun hartaz ispirituia
Indazu sentimenduia balimbazira feruua.
- 11
Uso begi ederra mintzatzaile ederra
Gu elgarreki akort bagira nik ez dut bertzez achola
Indazu zure fedia munduan pare gabia.
- 12
Behar gira beiratu zoin gure bider segitu
Zure eta ene izaitia Jainkoak oro akabatu
Adioz beraz barkhatu, beharko zaitut kitatu.

ANDREGAI GAZTIA

- 1
Anderegai gaztia othoi barkhatu
Enetako nola othe zita mintzatu
Egundaino uruski ez zaitut bilhatu
Zeren gainian zira zu hola mintzatu
Biluak ure batzu beharrik badituz
Zu ez nahi hartu
Zu ez bezalako bat nahi dut enetu.
- 2
Abertitzen zaitut andere gaztia
Izariz har dezagun banitatia
Fortunaz izan banu nik borondatia
Ez Omen zinitazke nitaz hautatuia
Aisa da emaitia trunkilitatia
Urguiluz bethia
Orai zertako da nik goguan hartzia.
- 3
Ororen burukua alegera zaite
Zu afrontatu gabe ni bizi naite
Hola mintza zirela aditzen badute
Zure mina dudala aise erranen dute
Erraclama zaite ahal bezain fite
Nork nahi zaituzte
Zu bezalako filusak nik ez ditut maite.
- 4
Zu maite zaituena ez da ene baithan
Ez zaitela sar othoi nahi gabetan
Iduritu zeraukit sobra amidiotan
Uste badugu ere etzira peiletan
Izanaiz miletan bertze zombeitetan
Nahiz alferetan
Bainan ez sekulan zure desiretan.
- 5
Desiretan egon naiz errekontratzeko
Zuri bi arrazoinen esplikateko
Zer zinuen suyeta ene aiphatzeko
Zu iduriekin erreformatzeko
Sekulan saltzero beldur baratzeko
Ez da fidatzeko
Pare gabia zira murmuratzeko.

6
Murmuratzten dituzu iduri zaizkitzunak
Horiek dira zure jendetasunak
Chamartzen bide zaitu zure edertazunak
Gehien komplimentuak eiten diozkatzunak
Uruski pasatzen tutzunak
Emanik fortunak
Odol onik egin liro zurekin gizonak.

7
Gizonaren bizia emaztek laguntzia
Comeni da elgarri kombaratzia
Bainan batzuek badute mila fantesia
Ustez beren baitharik dutela grazia
Ez da abilezia urgulu hartzia
Oro malezia
Hiltzeko sorthua da mundu guzia.

EZKONTZEKO ONDORUIAK

1
Gazte nintzenian dembora batian
Maitia, ez nintzen kontzalatzen ezkondu artian

2
Ezkondu eta gero ilhabethe gabe
Phorru-salda eiten ginuen oliorik gabe.

3
Hamalau lagunetako familia batian
Arthorik ez ginuen, maitia lau ilhabethian.

4
Zohazi eta errozu oi gure amari
Bi buru chardi erre ditzala bustana khendurik.

5
Goiko kalletik eta peko kalleraino
Dontzelarik ez dago, maitia, geiago bat baño.

6
Aurtcho bat sabelian bertzea besoan
Jauna tabernan eta, maitia, arthua hauzuan.

7
Ezkondu nintzenian hiru soineko nituen
Handikan urthe gabe, maitia, bi saldu nituen.

8
Iruñatik hor heldu da Betiri Ahamburin
Soinua jotzen dautzu, maitia, guziera berdin.

9
San zorrikutun Ahamburin gure amorio
Utzi alde bat, ene maitia, eskualdun jendia **(bis)**.

OI AMODIO

1
Oi amodio gaztien zoragarria
Beldur ez banintz zuretako, maitagarria
Ebatz niro demboraren erdia
Bai eta behar balitz ere guzia.
Zurekin pasatzeko neure bizia.

2
Gizon guztia zutaz naiz estonatzten
Zeren ez duzu nigana kontinatzen
Kontina niro esperantzarik banu
Bainan beldur naiz ez dukedan probetchu
Nitaz bertzerik duzula zuk maithatu.

3
Declaratzen naiz aita-amen aintzinian
Zer pasatzen zure ta ene artian
Sekretuian nahi nuke zu jakin
Amodiorik baduzenez enekin
Urriki ez dakizun demborarekin.

4
Neure mentak akhabatuak dira
Dembora batez banuen sobera
Gora uztian behera maiz erori
Lehen ederra bazen orai itsusi
Nihork nihon ez naute nahi ikusi.

GUILLAUME PRUSIAKO ERREGIA

1
Guillaume Prusiako erregia hitaz mintzo duk jendia
Zere trublian ezarri dukan kasik Europa guzia
kontratu tuk Espainia eta Turkia Angleterra eta Otrichia
Zer lanetan sartzera ohan eman zuhurki guardia
Uste gabetan gal ez detzakan roi Guillaume izen handia
(Errepika).
Hemen gaituk frantsesak harmetan emanak ororen buruko
Es urez ez eta leihorrez ez gaituk hik bentzutuko *(bis)*.

2
Guazen kuraieiz gu Eskualdunak ez dezagun egin ukho
Beldur garela geldi baginte hori ez laiteke justu
Gambetta dugunaz geroz aintzineko ez gare beldur behar
trompatzeko.
Zuzen gobernaturen dela ez da dudarik egiteko *(Errepika)*
Guazen guazen gazte lagunak kuraie handi batekin
Gure odola nolakua den prusianoak behar dik jakin.

AMODIOTAN DE PRESUNA

Errepika:
Guazen guazen gazte lagunak zoin gure maiteñuen alderat
Gure pena eta doloren heieri deklaratzera,
heieri deklaratzera bai eta kontzolatzerara.

1
Amoduian den presunak badu hainitz sofrikari
Ez naiz ez mintzo jakin gabe bainan frogaturik ongi.
Gaichua hemen nago trompaturik lili bat soberache
maitaturik.
Ez dirot kita bihotzetik ez dut mement baten onik
Leihor itsasoak pasatu eta bethi maitia goguan nik.

2
Oi ene maitia, zuk zer diozu urrundani naiz mintzatzen
Esperantzarekin bizi naiz nauzulakuan komprenitzen
Zure orhoitzapenak nau higatzen deusek ere ez nau
kontzolatzen.
Choilki gauaz ametsetarik aldan zaitut kautzitzen
Atzarri eta ondoan gero pena doloriak doblatzen.

CHARLES HAMARGARRENA

1
Charles hamargarren erregia partitu da Frantziatik
Sarraski eta masakria frango kapitalian utzirik
Diote ez duela bertze krimarik cholki ministroei fidaturik
Frantziaren gobernatzeko etzuen haraterarik
Bere indarrak polinrati eman dituenaz geroztik *(Errepika)*
Changrin malhur desordria frango eman daukute Frantzia
Hogoi hamar mila bitima choilki Parisko hirian *(bs)*.

2

Ichtant batez dirade Frantzian malhurrak erreparatu
Charles tristerikan kendu eta Phillipek errenplazatu
Frantzia eri zena dauku sendatu erremediak ere onak
chertatu.

Bere kolore ederrekin zaitu kapitalian presentatu
Egiatzko charta bat eskuan egin dauku juramentu (*Errepika*).
Biba biba Luis Philipe Frantziaren gobernu
Zuek eta zure ondoruiek Frantzian manamentua (*bis*).

SOLDADO BATEK TUNIZIAN 1883 garren URTHIAN

1

Frantziatik hunat jinik hemen begirare hainitz
Dolu egingarriena orotarikan ni bainitz
Bertze koplarik eman niri ni orai Baionan banintz.

2

Nik maitiari egorri letra batian goraintzi
Jinen nizela labuzki bizi datien trankilki
Hura goguan nagola oren guzietan bethi.

3

Aita-amak nigarretan beren semien changrinetan
Plazerik ez daite izan oraingo dembora hautan
Gauza guziak dirade Jainkoaren ohoretan.

4

Adios ait'amak, anai-arrebak, bizi zaitzete trankilki
Gizon gaztiak behar du demboraz nombeit ibili
Hiltzen denak badaki pena plazeraren berri.

ENE MAITIA NON ZIRARE

1

Ene maitia non zirare, zato zato lihora
Urrundanik jina nuzu ni zure ikhustera
Zato bada lihora sarnadintzat barnera.

2

Ene maitia, hor zirare, bainan alfer debalde
Nik erran derautzut lehen ere disimularikan gabe
Nik ez dudala zuretako amidiorik batere.

3

Ez ez dautazu declaratu are gutiago esplikatu
Zeren ez dautazun declaratu are gutiago esplikatu
Orai zaitut ezagutu, amodiorik ez duzu.

4

Muthiko gazte buru handia ez duzu hainitz balio
Ez deia bada nihor nihon ni bainitz ezkongai denik
Ez duzu kredit handirik, ez badukezu bertzerik.

5

Bai etcheke alaba onik ezkongaiak daudezenik
Zu bezen etcheke alaba onik badaite zu bazala bertzerik
Baduket bai nik hetarik zuri ez erranagatik.

IZAR EDER CHARMEGARRI

1

Izar eder charmegarri bat nuen gidari
Izar ederra klaro zuri begira nago
Amoduian ginen uste baino barnago
Begira dazu so egizu, aitari errozu.

2

Ai ai aita, hau da lana egin dautazuna
Muthil hori ez da ene gogorako
Bertze bat beharko da bilhatu enetako
Hori bego hori bego bertze batendako.

3

Indiani bastandarra ezkondu beharra
Elizara juaiteko zaldia beharko du
Oinez juaiten bada maingu eginen du
Badu dirua, zanguan min du, hori zetako du.

MAITE ZAITUT

1

Maite zaitut eta maitha nezazu
Izar charmegarria kotsola nezazu
Bertzek ereman zaitzaten hainitz beldur nuzu
Pena deraitzut bainan fortuna egizu.

2

Maite zaitut bainan bihotzetik ez
Ikusi nahi zaitut, bainan hurbildurik ez
Amidua badut, bainan zuretako ez
Ezkondu nahi dut bainan zurekilan ez.

3

Mendirik gorenean eiten du elhurra
Trompatzen ninduzula banuen beldurra
Izanen badut ere bethiko malura
Halere nahi zintuzket ikhusi ardura.

OIHARZUNDARRAK

1

Bart arratzian gure neskorrek sabelian min, sabelian min
Afaitako tipula-saldak ez diola onik egin
Ekharri medikua berraren herrikua
Gaitz zer daukan jakiña
Orrelakorik etzan izan izango donzela egon bazina.

2

Inharagerren bozian nahi ditut pertzu berriak paratu
Gipuskoako eskualherriak albanitzazke lombratu
Asko ezkongai daude gostukorikan gabe
Ezin dutela topatu
Protzimuari erakutzia es da izango bekhatu.

3

Nechkatcha gazte balientiak baldi gustatzen batzaitzu
Etorri zaite Oihartzunera han topatuko dituzu
Calle eta baserri colore churi-gorri
Ederra frango baduzu
San Estebantan da erromeria ikhusi nahi badituztu.

ZURE IKHUSTERA JITEN NITZAITZUT

1

Zure ikhustera jiten nitzaitzu, nolache zira maitia
Bizi luze bat desie derautzut dohain ederrez bethia
Bai eta ere hiltzen zermanian parabitsuan sartzea.

2

Eskerrik aski adichkidea ongi ehorri zirela
Mihian dena bihotzian baltz zer amodio fidela
Orduanchetto eran neazake nik zuria naizela.

3

Churian churi gorrian gorri charmegarria zirade
Orai berian in banindadi bi erresumaren jabe
Horiek oro deus ez litazke, chamegarria zu gabe.

4

Charmegarria, ikhus nezazu kampoan gaizki naizela
Eskuño batez tira nezazu zure gamberan barnera
Sekeretuian nahi dauzkizut kondatu ene manera.

5

Zuri eskuaren emaiteko kuraiarikan ez ditenik
Egundaino ez dut fidatu ene gamberan gizonik
Fidatu diren gaichoetarik berri gaichtoak entzunik.

6

Ene maitia fida zaitazke bihotza laño utzirik
Preposatzen balimbadaiztut zure goguan ez danik
Zeruko Jainkoak ez dezadala eman oren baten bizirik
Ez mement baten pausurik.

IRUNGO PILOTA PARTIDA

1

Pilota partida bat Irungo hirian
Probentzoarren eta frantsesen artian
Jaun aphez Nafartar bat zuten berekilan
Gidari gobernari kuraierekilan
Ethorria zen hunat moltsa onarekilan
Bitoriaren bila kaskoinarekilan.

2

Probentzian jendia estimagarria
Gazteria guzia da pilotaria
Orai artian bazuten bethi bitoria
Azpitik zadaukaten eskualdun herria
Bainan orai frantses bat guti iduria
Baztandar jaun batekin dute nagusia.

3

Jaun aphezaz kaskoinaz girare mintzatu
Orai bertze lagunak nahi tut aipatu
Aspandarrak diote ederki botatu
Eta ustaritztarrak guziak charmatu
Baztane bai Frantzia dire koronatu
Eta probentziarrak tristerik gelditu.

4

Ez da posible o jaunak kasik sineztia
Confidentzia nola zuten zuten ezarria
Diruz kargaturikan mandua ekharria
Garbitu nahi zuten arraia guzia
Bainan etcherakuan heien doloria
Maduek Irunen galdu kargaren erdia.

5

Probentziarrak zuten prekozonia
Berekin ekharria bertzu emailia
Beretako kantatzen erraz bitoria
Urrun zen pentzatzia partida galtzia
Canturik eman bada ez dute egia
Erretzen ahal dute oraingo kopia.

6

Probentziarrak ziren ongi preparatu
Mundua trebeserakuan diruz zen kargatu
Galtziaz duda gabe etziren orhoitu
Abilak ziren bainan hek ere trompatu
Español moneda da Frantzian frankatu
Manduak etcherakuan kargak ez kolpatu.

7

Irunen egin dauku urrezko uria
Bainan ez baliatu hainitz probentzia
Frantziako aldera zuen ichuria
Aise doratu dute pausuko zubia
Aintzinetik bandatzia ez da prudentzia
Jaungoikuak eman diote punitzionia.

8

Urgilutan zirela ez dugu dudarik
Etzuten ez pentzatzen partida galtzerik
Uste zuten etzela Frantzian gizonik
Pilotan heien kontra atherako zenik
Jakiten bezaten luzaz Laphurtarrek erranik
Probentzia ez dela munduan bakharrik.

9

Bitorios balira Irunen gerthatu
Usoño bat behar zen ichtantian partitu
Frantses kasta guzia zutela garbitu
Miseria gorrian zirela gelditu
Bainan usua zaie bidian trompatu
Donostia utzirik Laphurdin da sarthu.

10

Araio demonio kaskoin trunko hori
Bizitik bai loretik ederki duk hari!
Egundaino holakorik ez diagu ikhusi
Horrekin behar diagu pilotan ikhasi
Frantses pikaro hoier etzaie itsusi
Laphurdi probentzian pilotan nagusi.

11

Adios probentziarrak orai bagoatzi
Dependio sariak ditugu irabazi
Baldin berritz haitzera gosturik baduzi
Etzaiztuegu nahi errenkuran utzi
Mando mula eder hori ongi kargazazi
Plazer duzuenian gaztiga daukuzi.

ADIOS IZAR EDERRA

1

Adios izar ederra, adios izarra
Zu zera aingerua munduan bakharra
Aingeruekin aingeruekin zaitut komparatzen
Zombat maite zaitudan ez duzu pentzatzen.

2

Adios izar ederra eta khariua
Ene begietako lili arrarua
Bihotzez zurekin bihotzez zurekin gophutzez banao
Sekulan ez dut galduko zure amoduia.

3

Izan naiz Araguan pichka bat Castillan
Egiaz eraiteko España guzian
Ez dut ikhusi ez dut aditu zu bezalakorik
Nafarua guzian zaude famaturik.

4

Jarraikitzen nitzaion izar eder hari
Untzian mariñela nola orratzari
Itsasua gaindi elementengatik ibil nindaite ni
Amoduia zer den ez daite kompreni.

5
 Amoduía duzu arrosaren pare
 Usai ona du eta ondoan dolore
 Hilén banaiz ere hilén banaiz ere hiru egun gabe
 Maitia, ni ez nauke zu ikhusi gabe.

URA ETA ARNOA

1
 Una lege zaharreko gizon famatua
 Zuk landatu zinuen lehenik mahastia
 Aihen balioz hura zerk eman zautzun burura
 Lurrian finkatzia gizona tristezian
 Gausitzen den orenian hark dauka kontzolatua.

2
 Arnoa naizen bezala naute ohoratzen
 Compainia guzietan choilki naute maithatzen
 Frantzia, Italian bai eta Espainian
 Nik oro charmatzen erregeren gorthian
 Bethi mahain buruyan ni naute ezartzen.

3
 Hire balen horiak arraz dituk handiak
 Ehiz bada funtzian hainitz maithagarria
 Gizona desordrian hik duk ezartzen munduian
 Mendratzen osagarrian hik egi tatchen garbitzeko
 Eta heien kasatzeko ni nauk obligatua.

4
 Gizona dagonian tristeziak harturik
 Zonbeit pena dolorez bihotza hunkiturik
 Edan beza nitarik bauza ongi betherik
 Gupida gaberik haren phena dolorian
 Changrin pasioniak kasaturen tiat nik.

5
 Ene charmek ez ditek batere gilbelatzen
 Arnoan den gizona nitaz ez duk orhoitzen
 Hire nochalenzia eta balenoriak
 Izpiritua dik galtzen grazia konzantzia
 Giza berian berthutia hitzez duk imitatzen.

6
 Bekaizti haizela zaitat iduritzen
 Arrazoinikan gabe baihaikit mintzatzen
 Horrenbertze errateko hik halere ez oraino
 Hire etsai ikhusten gizonak ala emasteak
 Apezak ala erregeak nik oro adichkide.

7
 Ez duk ez hi baizik munduian bertzerik
 Atchikiko nauenik desohoraturik
 Ene edertasuna eta garbitasuna
 Hik daukak ehortzirik hordia hor habila
 Ihaur idurien biha kasik ezeztaturik.

8
 Amodioa eta ura zaudeste ichilik
 Zoin zuen terminoeta mintzatu gaberik
 Bakhus bere hoinian barrikaren gainian
 Nik zaukiat charmaturik munduaren ahoan
 Mahainaren buruan hark naukak ezarririk.

9
 Egiatzko laudorioak nik ditiat izaiten
 Mundu guziko fruituak nik ditiat freskatzen
 Untziak itsasoan betho komertsioan
 Ditiat erabiltzen eta bathaio Sainduan
 Mezako sakrifizioan ni bainaitz kausitzen.

10
 Ni ere kautzitzen nauk meza sainduan
 Hi baino lehenago sakrifizioan
 Hortan halere ez duk abantailik batere
 Eramatem muduian hik bihotza tristatzen
 Eta nik alegeratzen gizonen artian.

11
 Hire alegerantzia laster duk pasatzen
 Familietan deskantsurik hik ez duk emaiten
 Gizona ostatuan disputaren buruan
 Maiz duk ezararazten hortarik nihigabiak
 Ardura heriotziak dituk eginarazten.

12
 Ez duk ez emaiten ez arrapostarik
 Ago bada holachet konfonditurik
 Gizonak hi utzirik eta ni maithaturik
 Hobeki eginen dik bethi bake onian
 Osagarri hobian dembora pasatzen dik.

CHORI -ERRESIÑOLETA

1
 Chori erresiñoleta eder kantatzen
 Bazter guziak ditu choratzen
 Bard'arratzian
 Sasi batian
 Eder ziren charmant ziren manera oroz
 Bai eta elgarrez hainitz agradoz.

2
 Bat arra zen eta bertzia emia
 Etzen mirakuilu parekatzea
 Lehen ere duda gabe
 Ikusi ez balu
 Harra hura etzen juanen sasi hartara
 Emea ez balitz jin bidez erditara.

3
 Eta emea non zen orduan
 Sasi handian barna sarthua
 Lumaturik
 Aphaindurik
 Bere phaphua
 Cukurusta harroturik jarri zenian
 Errotera sarthu zen bere ohatzian.

GASTE GIRA GAZTE HOGOIRA URTHETAN

1
 Gazte gita gazte hogoiara urthetan
 Ez egon pentzaketan yuaiteko harmetan
 Juaiteko harmetan guazen oro betan
 Guazen oro betan Curaie handitan.

2
 Amak nigar eta aita ere triste
 Etchean badit uzten hiru seme gazte
 Laguntza baduke ni ethorri arte.

3
 Jiten naizenian demborak eginik
 Bazterrak ikhusirik frantsesa ikhasirik
 Amacho ichilik ez egin nigarrik.

4
Bazterretik badut zombeit kotseilari
.....
Ez ez ez dut nahi ukhu egin Frantziari.

YOKOLARIA

1
Agur etchekoandria gure diruen jabia
Berritz ere behar dugu arnoarekin ogia
Baï eta arratzian kartekilan argia.

2
Cartak hiru ta kartak lau, cartak emana deraut hau
Hamahiru izan eta ezin galdu hamalau
Sakelan udan sosekilan afalduren ez naiz gaur.

3
Utzak yokua burutik partitu gabe mundutik
Aditzia banian bainan jokuak agarrak makhur tik
Hik nekez irabaziak ostalerak juanen tik.

4
Lau arrosa lau begi, bortz arrosa ta bortz begi
Gizon debaucharen haurrak maiz gose edo egarri
Kampora jalgi ondoan haize hotza janari.

CHORATU NAUZU

1
Choratu nauzu trompatu nauzu
Ene bihotza eriturik duzu
Zuk egin afruntua sarthu zait bihotzian
Heldu baitzat ardura gogora
Nik orai pena zure malhura
Demborak emanen du agertzera.

2
Ene maitia charmegarria
Dohain ederrez zirade bethia
Demborak beharko du ene pena kasatu
Bihotza alegeratu, sendatu
Hobe bat ustez nauzu kitatu
Zure malhura hortan egin duzu.

3
Zuk kitaturik changrinaturik
Bi urthe egotu naiz pasaturik
Ene bihotz tendria nihor maite gabarik
Etzagoken bakharrik tristerik
Maite berri bat dut hautaturik.

4
Adios enia lehen maitia
Desir onez dut bihotza bethia
Zuk egin afruntua aspaldi barkhatua
Desir dauzut gaichua zerua
Munduan ere bizi luzia
Eginik zure gostuko maitia.

CANTORE BERRI CHARMANT BATZUEK

1
Cantore berri charmant batzuek
Orai hazten naiz kantatzen
Iñorant denik balimbada
Guziek jakin dezaten

Izar eder bat badakizue
Orok badela Luzaiden
Estitasunez bethia eta
Guziak ditu charmatzen
Gaichua hasi da tritatzen.

2
Jainko jaunaren probidentzia
Ez deia bada handia
Ihaustetako plaza hortan
Holako argi noblia
Argi horrek merezi luke
Ederki adoratzia
Oferendatzat emakozue
Mirra edo intsentsua
Ahal duenak urrea.

3
Barber gazte bat jiten omen da
Espainiako aldetik
Artizar horren kontsolatzera
Erremedioz betherik
Barber horrek egin othe du
Oi mirakulu handirik
Erremeduiak egin tu bainan
Utzi du penaz betherik
Eta gaichua tristerik.

4
Conseiluño banukzue
Charmanta emateko zuri
Jaun barber gazte horrenganik
Ez balimbazira eri
Nahi baduzu konserbatu
Zure argi eder hori
Gezur zombeitño errakozute
Adoratzaille orori
Eta ez fida nehor.

5
Amodiotan den presuna
Ez bethi alegera
Plazer bezembat penarekin
Pasatzen baitu dembora
Ni ere gaichua hementche nago
Galdurik nere odola
Maitia gabe mundu hunetan
Ni ez naiteke kontzola
Hilik ere ez dut achola.

6
Amodiorik ez duenak
Penak zer diren ez daki
Gaitz hortan sarthu gabetarik
Bakotcha begira bedi
Amodioak ezarri bainan
Ni bihotzetikan eri
Sekulan ez zaut ahantziren
Maitia, zure pena neri (*bis*).

7
Ahal banintza esplikatuz
Nik zombat duda sofritzen,
Charmegarria, zuregatik
Zer penak tudan pasatzen
Nik zu hola maite eta
Zuk ni hola tratatzen
Amoduiak amoduiak
Ez dautzia dolu egiten.

ERDAL.-HERRIAN

- 1
Bizkai eta Aragua gero Castilla
Diferentziarikan ez dute milla
Leku tchirtchilla
Nere aloitzeko lasto char billa
Humil umilla
Han bizi nahi dena ito dadilla.
- 2
Bunkale aldetikan Malmazonera
Hango jende garbien bisitatzera
Izatu gera
Eskutik hartu eta aloitzera
Leku onera
Gure ahuntzak adarrak dauzkan aldera.
- 3
Han egongo bazine urthe batian
Etzinuke ikhusiko zure bizian
Kilua gerrian
Nahiz senharra luken larrugorrian
Negu guzian
Horra zer andre onak erdal-herrian.
- 4
Nolako emaztia halako senharra
Jende delikatua garbi beharra
Sikintzu tzarra
Salako silotikan bere beharra
Tirriti tarra
Ochala lertu balitz puerko zarra.
- 5
Hango sukai — bazterrak
Ikusten bazinu haorgo kamis hautziak
Bokatatu berriak churi-churiak
Zorri kafiak
Behatza bezen lodi harren hariak
Lastairakiak
Iduri baitu saku gaizki jotziak.
- 6
Hango sukai-bazterrak ikhustekoak
Laratzikan batere ez falta hauskoak
Alki santuak
Hiru edo lau harri kintalekoak
Hango sokuak
Ezkondue ez gerostik garbitzekoak.
- 7
Etchian sarthu eta hango grazia
Araio ta arnegu solas guzia
A zer bizia
Burasoek tipian irakutzia
Filosofia
Apustu ez dakitela Ave Maria.
- 8
Nere lagun Manuel berez Nafarra
Egoitzez ez hangote gorritiarra
Ez muthil tcharra
Ederdi bazakien jotzen kitarra
Ziri ta zarra
Behartu zaio baitzen besoz laskarra.

- 9
Lehen ere badaki zer den zorria
Bere demboran zombeit da ikhusia
Casta nahia
Behatzaz akhituta geldi geldia
Falso zuria
Melezia asko daukan alimalia.

APECHA ETA LOREA

- 1
Neguaz primadera zenean jabetu
Sazi baten aldean apecha zen sorthu
Leku berean baitzen lorea gerthatu
Gaichuek elgar zuten bihotzez maithatu.
- 2
Iduzkiak ihintza hizten duenian
Apecha doha bethi hegalez airian
Nahi luke lorea segitu bidean
Girhainak sertako du gelditzen lurrian.
- 3
Bere besoak ditu inhintzak zerratzen
Goizean ondikotz iduzkiak urratzen
Sertako haiz hi bethi nitarik urruntzen
Higan eta badakik nigarrez nauk urtzen.
- 4
Zertako nigar egin oi lili maitea
Iduzkia egunaz dun ene jabea
Goizetik lorez-lore nik dinat bidia
Iduzkia sartzean bethi naun hirea.
- 5
Goiz guziez adio arratzean agur
Egunak luze ditut, gazuak aldiz labur
Nere nigarrez othoi ez habila samur
Zeren hire galtziaz bethi banauk beldur.
- 6
Iduzkiak goiz batez zenean agertu
Lorearen besoak situen urratu
Bi maitek zutenean elgar besarkatu
Apechak haiseari hegadak hedatu.
- 7
Aize bihotz gabea setako herritik
Erreman duk apecha mendien gainetik
Sertako duk urrundu maitearengatik
Hegastin gaicho horrek ez sian hobenik.
- 8
Desertuan apecha lorrearen galdez
Inguruak zituen bethetzen auhenez
Lorea sor lekunan apecha beharrez
Begiak aphalduzik zagoen nigarrez.
- 9
Haizeak egun batez udaren haztean
Apecha zuen hartu berekin airean
Lorearen maiteak herrira heltzean
Oi zer bozkarioa zuen bihotzean.
- 10
Apech hegal flakoa geldi adi geldi
Utzi bozkarioa doluan sar hadi
Zertako haiz fidatu haize gaichtoari
Lorearen gainera lurra duk itzuli.

MUNDUA GERLAN

1

Nere ispirituan azi naiz pentsatzen
Gizonaren bizia zer giseitan den
Egia ez da errech chuchan esplikatzan
Ainitzen justizia baitut ezagutzen:
Gu penaz igatzen
Elgarren chautzen
Bat bertzea hiltzen
Odola ichurtzen
Aberatsak urrundik irriz asetzen *[bis]*.

2

Milla bederatzi ehun amalaugarrena
Abuztuko ilharen lehen eguna
Europako gerla bat asi izan dena
Frantzian azkar ginen bazela zuzuna
Legeak emana
Denentzat berdian
Zerbitzuko on dena
Biltzeko ordena
Bainan eskapatzen duk diru duena.

3

Bartitu ginen beraz guziak herritik
Gure familietan penak utzirik
Haur tiki zonbeitekin andriak bakarrik
Gizona penatuki or ez duk dudarik
Orduaz goroztik
Dabilenak chutik
Zembeit ikusten dik
Penaren partetik
Hilak bere kontuak eginak ditik.

4

Ispiritu duenak errech dik pentsatzen
Gure diferentzia zoin handia den
Handiak ari dituk tikien manatzen
Pobrearen indarrez ganolez altehatzen
Ohorez handitzen
Midailez beztitzen
Diruaren biltzen
Intresen doblatzen
Gu orien manutik elgarren hiltzen.

5

Gerla hunatan parte segitzen duenak
Segur ezagutzentik zer diren penak
Ainitz orhoitzen dituk aita-amen changrinak
Bertze zonbeit berriz andre eta haurrenak
Lagun ainitz duenak
Berak ere lanak
Gau eta egunak
Hirriskuan denak
Izaintik erraiteko hiltzen ez denak.

6

Zonbeit gizon alferren kaprizarengatik
Jende miserabliak pekatzen ditik
Ainitzek ez diagu ardite baten lurrik
Bertzerenen kontutzen gabiltzak bakarrik
Aberatzetarik
Ainitzak segurik
Urrun dituk sutik
Diruarengatik
Pobrea hiltzen aiduk heien manutik.

7

Ainitz amaren seme dolorez aziak
Emen uzten ditiztek beren biziak
Ignorantzia batez hunat ethorriak
Orien plantak dire nigar ingarriak
Orotan erdiak
Basaz estaliak
Odolaz bethiak
Inozent tristiak
Zonbeit aferengatik oiek guziak *[bis]*.

8

Nere lagun eta adichkide onak
Ikusirik mundu huntan diren penak
Umilia gaitezine Jainkoari denak
Ofreituz gure baitan diren bihotz minak
Emen gaituk denak
Gauza berak onak
Plazer eta penak
Pasatzentugunak
Jainkoak yuyatzentik oiek denak.

Marie Fagoaga